

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbeja vsak četrtek in velja s poštno vred. in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr let 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge Evropejske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petiturstve za enkrat 18 vin, ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petiturstva 24 vin, izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Grčija v verigah.

Položaj.

Položaj ni rožnat. Vsi sosedi, razven Nemčije, Švice in Grčije, so nam že napovedali vojsko. Naša pogodba z Nemčijo je podpisana že s toliko krvjo, da se razmerje do Nemčije v tej vojski ne more več izpremeniti, ostanemo si zavezniki in sobojevniki. Toda kaj se bo s Švico in Grčijo?

Švica je bila dosedaj nepristranska, in sicer pošteno nepristranska, ne pa tako cigansko, kakor Italija in Rumunija. Kadar cigani po dne krađejo, se eden izmed njih med tem, ko drugi izvršujejo svojo obrt, dobrika in laska gospodarju, da bi odvrnil njegovo pozornost od glavnega dejanja. Švica se je do sedaj vedla pošteno proti nam. Toda znano je, da v Švici prebivajo tri narodnosti: nemška, francoska in italijanska. Med francoskimi in italijanskimi Švicarji so neprestano vojni hujšaki na delu, ki obetajo Švicarjem Predarelsko. Toda dosedaj še je njih ruvanje ostalo brez posebnega uspeha pri vladi in velikem delu ljudstva.

Grčija bo danes ali jutri naša sovražnica, sicer neradovoljno, ampak prisiljena po četverosporazumu. Kralj, generalni štab in velik del ljudstva noče vojske, toda nesrečna lega Grčije, ki izključuje nemoten dovoz živil, jo izroča na milost in nemilost četverosporazumu. Mi mejimo na Grško, odkar smo zaseli Albanijo. Grška bi torej imela opraviti z nami v Albaniji in z Bolgarijo v Makedoniji pri Solunu. Toda da bi nam grška vojna moč postala izredno nevarna, ni pričakovati, kajti cela armada, častništvo in vojaštvo, je vsled agitacije razdeljena v za vojsko in proti vojski.

Rumunija je naš najnovejši sovražnik. Rumunija je najboljši zgled, kam pride država, v kateri in proti kateri se ne naglašajo božje in naravne zapovedi. Ko je v drugi balkanski vojski ležala Bolgarija na tleh, tedaj je kakor potuhnjena zver iz zasede skočila Rumunija na Bolgarijo in ji odtrgala Dobručo. Ta zahrbtnost bi se morala takrat od celega sveta kaznovati z orožjem in besedo, a nihče si ni upal te roparske zahrbtnosti označiti s pravim imenom. Za to se je Rumunija, predno je preteklo pet let, v drugikrat nastavila na skok in sedaj se hoče zagristi v naše meso. Četverosporazum odobrava njeno dejanje in ga proslavlja, mi pa brusimo svoja orožja, da se obranimo pred držnim in brezbožnim roparjem.

Ker je Nemčija sedaj naša najtesnejša zaveznica, je treba pogledati tudi njene sosede. Te so sledeče: Nizozemska, Danska, Norveška in Švedska. Nizozemska javnost ni prijazna Nemčiji, pač pa vladarska hiša. In kaj to pomeni, vidimo na Grškem. Zraven tega pa Nizozemec v sedanji vojski na vse strani veliko zasluži. Danska ni prijazna Nemčiji, a je tako majhna in Nemčija razvija na bojiščih tako silo, da se ne upa zapustiti svoje nepristranosti. A tudi na Norveškem javno mnenje ni za Nemčijo, toda nevarnosti ni, ker je želja, da se ohrani mir, velika in splošna. Na Švedskem je mnenje razdeljeno, en del čuti z Angleži proti Nemčiji, drugi z Nemci proti Rusom. Za to je kratka sodba o Švedski nemožna, a ravno razdeljeno mnenje na Švedskem nam je menda porok dovolj, da Švedi ostanejo med celo vojsko nepristranski. V pouk dodajemo, da je prestolno mesto Nizozemske Hag, Danske Kodaň, Nor-

veške Kristijanija in Švedske Stokholm. Na Nizozemskem vlada kraljica Viljemina iz nemškega rodu Nassavev in je omožena z nemškim vojvodom meklenburško-šverinskim Henrikom. Na Danskem vlada kralj Kristijan iz rodu Šlezvig-Holštejn-Sonderburg-Gliksburg, ki pa Hohencolercem ni prijazen. Na Norveškem vlada kralj Hakon iz istega rodu kakor na Danskem. Na Švedskem vlada kralj Gustav iz francoskega rodu Bernadotte.

Izmed nevojskujočih evropskih držav, ki se jih nismo našeli, ostane še samo Španija. Vlada se drži pošteno nepristranski. Kralj Alfonz, katerega mati je Habsburžanka, drži v srcu baje z nami, kraljica pa je angleškega rodu. Javno mnenje je na Španskem razdeljeno: framasoni držijo s četverosporazumom, katoliške stranke z Avstrijo in njenimi zaveznicami. Za Španijo se ni bati, da bi stopila v krog naših sovražnikov.

Edina država, ki bi s svojim brodom, s svojim gospodarskim dovozom in municijsko pomočjo lahko takoj naredila mir, je Severna Amerika. Toda čustvovanje je po veliki večini na strani četverosporazuma. In zraven je treba pomisliti, da Severna Amerika v tej vojski krasno zasluži in da se njeno narodno gospodarstvo neverjetno množi.

Edini, ki dela, moli in se trudi za mir, je naš sv. Oče. Kakor je iz njegovih poslanic razbrati, je njegovo srce neutolažljivo, ker vojska tako strašno mori človeški rod in utišuje človeško prostost. Samoumevno je, da papež v posebni meri sočustvuje nad Avstrijo in da mu je njena usoda zelo, zelo pri srcu. Saj je Avstrija izmed velesil kljub raznim pomankljivostim še vedno najbolj katoliška država in Habsburžani so stari in zvesti prijatelji sv. Stolice. Vsak udarec, ki zadene Avstrijo, čuti tudi sv. Stolica. Za to je nas katoličanov sveta dolžnost, da z molitvijo in orožjem branimo Avstrijo in se trudimo za njeno moč in rast!

Novi davki.

Vojska zahteva ogromnih žrtev in sicer človeških in denarnih. Sloviti vojskovodja Montekukuli je nekoč rekel: „Za vojsko je treba denarja, denarja in zopet denarja!“ Tako je bilo nekdanj in tako je zdaj. V štirih vojnih posojilih je naša državna polovica najela okoli 13 in pol milijarde kron. Letne obresti iznašajo 748 milijonov kron. V dognednem času bo že razpisano peto vojno posojilo, za katero je tudi treba poskrbeti za obresti. Za plačilo vojnih posojil bomo poskrbeli po vojni, toda obresti zanje je treba najti že sedaj. Lansko in letošnje leto je vlada s cesarsko naredbo zvišala pristojbine dedščin in daritev, davek na žganje, cene tobaka, sodne in zavarovalne pristojbine. Ti poviški ji nosijo letno okoli 100 milijonov kron. Novih 50 milijonov misli dobiti iz ravnokar podržavljenega in povišanega davka na pivo. Za ostalih približno 600 milijonov kron obresti za vojna posojila moramo priti do novih virov. Dne 28. avgusta je izšla cesarska naredba, ki določa vojne pribitke ali doklade skoro na vse cesarske davke. Vojne doklade ali novi davki so se naložili: na dohodninski, pridobninski in zemljiški davek. Upelje se z novo naredbo še tudi cela vrsta drugih novih davkov ter se zvišajo razne druge pristojbine in sicer rentni davek, davek na nagrade, pristojbine kolov, upelje se davek na stave pri dirkah itd., kar pa razun davka na vžgalice kmetsko in delavsko ljudstvo ne bo posebno zanimalo.

Dohodninski davek bo povišan še le tistim, ki imajo najmanj 3000 K letnih dohodkov. Pri 3000 K znaša vojna doklada 15% in nato zraste pri vsaki stopnji dohodkov za 5%, tako da znaša vojna doklada pri dohodkih 76.000 K 70%. Od te stopnje naprej je povišanje še večje. Pri dohodkih nad 200.000 kron znaša doklada 120%. Pridobninski davek se bo povišal v dveh stopnjah: davkoplačevalci 1. in 2. razreda bodo plačevali odslej 100%, 3. in 4. razreda — srednji in manjši obrtniki — pa 60% vojnih doklad. Najhujše bo zadel naše ljudstvo povišan zemljiški davek. Doklade na ta davek znašajo 80%. Ako je n. pr. plačeval posestnik dosedaj 120 K cesarskega davka, ga bo plačal odslej še 96 K več. Cesarska naredba pa določa, da občine, okrajni zastopi in dežele na ta novi davek ne bodo smele naložiti nobenih doklad.

S to naredbo se je upeljal tudi davek na vžgalice in sicer na škatljico z 60 nežveplanimi ali 90 žveplanimi šibicami 2 vinarja. Da pa tovarnarji in trgovci ne bodo mogli po svoje uravnati cen vžgalicam, bo vlada določila najvišje cene za vžgalice.

Novi zemljiški in dohodninski davek se bo moral plačati že za leto 1916. Vlada bo izdala posebne razglase, s katerimi se bodo pozvali davkoplačevalci, da si sami izračunajo nove davčne doklade in jih plačajo vsaj do 31. decembra 1916. Posebna plačilna povelja se bodo izdala edino pri pridobnini. Od leta 1917 naprej pa se bodo novi davki plačevali ob enem z drugimi davki.

Država bo dobila od dohodninskega davka na leto 84, od pridobninskega davka 68, od zemljiškega 42 in od drugih davkov 10–20 milijonov K več kakor dosedaj.

Novo davčno breme bo za posestnike zemljišč, malih in velikih, zelo težko. Mnogi, posebno zadolženi posestniki, so že dosedaj radi izredno visokih občinskih, okrajnih, deželnih in drugih doklad, slabih letin, vremenskih uim in dragih delavskih moči zelo težko plačevali svoje davke. Odslej bo še hujše. Ker bodo tudi tovarnarji in obrtniki davku primerno podražili svoje izdelke, bo treba gledati na to, da bo smel tudi kmet za svoje pridelke zahtevati toliko višje cene, za kolikor mora plačati višje davke in mora razne potrebščine dražje plačevati. Mislimo, da se bo ta opravičena zahteva na meročajnih mestih upoštevala.

Sušite sadje!

Sadna letina na Slovenskem Štajerju letos sicer ni tako bogata, kot druga leta, a vendar je še mnogokje toliko sadja, kolikor ga je treba za domačo rabo. Pred vsem moramo letos skrbeti za posušeno sadje. Ker so nas naši sovražniki zaprli od ostalega sveta in ne moremo od drugod uvažati raznih živil, moramo skrbeti, da si oskrbimo domače nadomestke. Vlada je z raznimi odredbami omejila uporabo mesa, masti, olja, moke, fižola, kave, sladkorja itd. Suho sadje je skoro za vse vrste teh živil izboren in zdrav nadomestek. Posušeno sadje se da dobro in na mnogovrsten način porabiti v gospodinjstvu, radi neznatne teže in skrajne trpežnosti ga lahko dajemo našim vojakom seboj na bojišče ali pa ga pošljemo za njimi. Posušeno sadje posebno radi uživajo otroci. Radi tega bo letos prav dobro, ako nasušimo mnogo sadja, da ga bomo lahko dajali pozimi otrokom seboj v šolo namesto kruha. Posušeno sadje je izoborno sredstvo zoper razne bolezni. Čaj, v katerem se je kuhalo suho sadje, je priznано sredstvo zoper slab želodec, drisko itd.

Naših vrlih slovenskih gospodinj ni treba posebej učiti, kako se suši sadje. Za domačo rabo je sadje, posušeno v peči, sušilnicah, na štedilnikih ali na solcu popolnoma dobro. Skrbeti pač moramo, da sadje ne pride preveč v dotiko z dimom in da ga s-

Kranimo na suhem prostoru. Sušiti se da vse vrste sadja: jabolke, hruške, češnje (slive), breske itd.

Stajersko namestništvo je izdalo pred kratkim posebno knjižnico, v kateri je opisano, kako je treba sušiti sadje. Knjižica se dobi pri vseh okrajnih glavarstvih in stane 1 komad 10 v.

Sušite sadje za slučaj, da bi pomalem imeli kruha, fižole, masti in drugih živil.

Travnike, ki so od suše trpeli, je podsejati in gnojiti.

Travno rušo je treba podsejati.

Kjer se je ruša skoro do čistega posušila, bi bilo seveda najbolje, da bi se podorala in po preteku enega ali dveh let nanovo obsejala s primerno mešanico travnega in deteljinega semena. Med tem časom bi kazalo pridelovati na tem prostoru okopavine, da bi se zemlja do dobrega zagnojila. To je pa lažje rečeno kakor storjeno, posebno dandanes in na malem posestvu. Večidel ne bo mogoče pogrešati travniških prostorov in naj je ruša še tako oslabiljena in obnovitve potrebna, ker imamo premalo zemlje in premalo krme. V mnogih legah tudi ni mogoče izpreminjati travniške kulture in ni misliti na tako delo. V vseh takih in enakih slučajih si moremo pomagati s tem, da sedanjo rušo podsejemo in na ta način pomladimo.

Vrednost travnega semena in senenega drobirja za podsetev.

Za tako podsetev je najbolje vzeti dobro kalivo travno seme in nekaj deteljinega semena. Taka setev bi bila najbolj pravilna in največ vredna. A danes je semenska trgovina s travami precej nezanesljiva in draga in se prav lahko pripeti, da potrebnega semena sploh ne dobimo. Zaradi tega si bo treba pomagati s senenim drobirjem. Vrednost tega drobirja (sempirja) je na splošno dokaj manjša, zlasti v primeri z dobro kalivim in skrbno očiščenim travnim semenom, toda danes nam je ta pomoč najbližja in najcenejša in v današnjih razmerah tudi zadosti dobra, posebno če imamo seneni drobir iz dobrih travnikov. Seveda se mora seneni drobir na gošto raztrositi, ker je poln senenih mrvic in ima radi tega razmeroma manj pravega travnega semena.

Dajmo torej po prizadetih krajih vse seneni drobir in tudi deteljni drobir skrbno odbrati in o prvi priliki porabiti za podsetev travnikov in košenic.

Prav ugoden čas za to je sedaj po takih travnikih, kjer ni otave, da nam trave že sedaj iskale in da se do zime utrdijo. Trosimo ga pa tudi o prihodnji pomladi, ko se izpraznijo svisti in drugi seneni prostori.

Od suše poškodovano rušo moramo tudi gnojiti.

Ker je ruša vsled suše tudi oslabiljena, jo moramo tudi gnojiti, da se zopet okrepča in popravi. To velja za vse tiste trave, ki so vsled suše v rasti onemogle.

Kdor ima kaj komposta ali dobre prsti, naj jo napelje na take travniške prostore, da se ruša prej zgosti. Kdor pa nima ne komposta in ne prsti, naj si pomaga z drugim gnojem, z gnojnico, s hlevskim gnojem ali z umetnimi gnojili, ako jih le more kje dobiti.

V zvezi z dobrim gnojenjem se bo ruša najpo prej poživila in pomladila.

Gnojnico dovažamo čim prej na take prostore, in sicer ob deževnem vremenu; gnojnica čudovito dobro upliva po uničenih travnikih. Jeseni gnojimo s hlevskim gnojem in ravnokrat tudi z umetnimi gnojili. Za umetna gnojila je že sedaj skrbeti, da jih dobimo o pravem času.

Storimo torej, kar je v naši moči, da se težko poškodovani travniki popravijo in pomlade.

Rohrman.

Letošnja žetev.

List „Nachrichten zur landwirtschaftlichen Produktions- und Handelsstatistik“ prinaša pregled

o stanju letošnje žetve:

Pšenična žetev letos v nobeni državi ni zadovoljiva. V Združenih državah Severne Amerike se je zimske in jare pšenice pridelalo okrog 207 milijonov meterskih stotov, komaj ¼ lanske žetve. Vendar je tudi ta množina še za 10% večja, nego je bila žetev povprečno v petletju 1909—1913, zakaj lanska žetev je bila izredno bogata in tudi leta 1914 je priraslo v Ameriki neobičajno mnogo pšenice. Drugi največji producent, Indija, javlja letos samo 87 milijonov meterskih stotov pšenice, za 15% manj, nego lani in za 10% manj, nego povprečno v petletju 1910—1914. V Evropi pa je žetev letos boljša, nego lani. V Italiji je priraslo 52 milijonov meterskih stotov (112% lanskega pridelka in 104% povprečnega pridelka v petletju 1910—1914). Tudi Španja je pridelala več, nego se je pričakovalo, 42 milijonov meterskih stotov napram povprečnemu pridelku 35 milijonov meterskih stotov v petletju 1910—1914. Tunis in Japonsko javljata za 19.3 milijonov meterskih stotov večji pridelek, nego v petletju 1909—1913, a za 76.73 milijonov meterskih stotov manjši, nego je bil lanski.

Rži je zraslo v Združenih državah za 10% manj, nego lani, a za 26% več, nego povprečno v zadnjem petletju, torej boljši uspeh, nego pri pšenici. Na Špankem, v Italiji in v Švici se je pridelalo 21.17 milijonov meterskih stotov, torej za 411.000 meterskih stotov več, nego lani in za 3.47 meterskih stotov več, nego povprečno v zadnjem petletju.

Ječmena je splošno manj, nego lani, a več, nego povprečno v zadnjih 5 letih. Ves pridelek v Japonski, Združenih državah, Španski, Tunisu in Švici se ceni na 88.78 milijonov meterskih stotov, torej za 7.8 milijonov meterskih stotov manj, nego lani, a za 7.61 milijonov meterskih stotov več, nego povprečni pridelek zadnjih 5 let.

Skoro isto velja o ovsu, kojega pridelek v Združenih državah, Italiji, Španiji, Švici in Tunisu znaša 201.68 milijonov meterskih stotov, za 33.14 milijonov meterskih stotov manj, nego lani, a za 26.67 milijonov meterskih stotov več, nego povprečno v zadnjih 5 letih.

Turščice je priraslo v Združenih državah 728 milijonov meterskih stotov, ¼ cele svetovne žetve, za 6% manj, nego lani, pa za enako svoto več, nego v zadnjih 5 letih.

O ostalih državah manjkajo doslej zanesljiva poročila. O Rusiji se čujejo doslej jako negotove vesti, kar je pri velikanski obsežnosti te države naravno. So gubernije, kjer je vsako leto lakota, a so zopet druge, ki pridelajo več, nego za lastno potrebo. O južnih gubernijah se letos poroča, da je pridelek rži večji nego lani, oni pšenice pa manjši, to pa le bolj zaradi tega, ker se polja niso obdelovala, nego zaradi slabe letine. Neposejanih površin je tudi veliko ostalo v gubernijah severne evropske Rusije, a manj ali pa nič v Sibiriji. Na Turškem se pričakuje letos jako dobra žetev, v Rumuniji in Bolgariji je škodovalo deževje. S 1. julijem je bilo v Rumuniji zalag pšenice 403.000 ton, rži 8700 ton, ječmena 320 tisoč ton, turščice 780.000 ton, ovsa 62.000 ton, moke pa 320.000 ton, torej skupaj 1.616 milijonov ton (napram 1.223 milijonov ton lani). Prelitek za izvoz bo sicer znaten, a manjši nego lani.

V Nemčiji so topli in suhi dnevi prvega avgusta tedna jako ugodno uplivali. Žetev pšenice je nekoliko slabša, zato se pričakuje jako lepa žetev ovsa in ječmena. Obdelanih polj je bilo letos veliko več, nego lani. Maksimalne cene so v Nemčiji ostale na dozdajni višini.

darski naš obstanek, za primerno krmljenje domače živali, kolikor bolj se nam omejuje poraba domačega žita za našo prašičjo in drugo rejo, z eno besedo: kolikor bolj nam zmanjkuje domačih močnih krmil — toliko važnejši postaja za nas zimski ječmen.

Poraba turščice je bila dosedaj prosta, danes je tudi že omejena. Te posledice se utegnejo pokazati najprej pri prašičjereji, ki nas bo vsled tega čimdalje težje zalagala s potrebno mastjo. Pri ječmenu je poraba tudi omejena, ker ga smemo obrniti le eno četrtino za domače potrebe. Toda čim več ga bomo pridelali, tem večja bo tudi ta četrtina. Iz tega stališča kaže sejati več ječmena, ker si na ta način lahko pomagamo do nekoliko večje množine nujno potrebne domače močne krme.

Zimski ječmen se pa priporoča tudi še iz drugih vzrokov. Glavna njegova prednost tiči v tem, da bogato rodi in da zori tako zgodaj, da se po njem še razen običajnih strniščnih sadežev (mada, zelena turščica, repa) da pridelati tudi še strniščno korenje ali pa strniščna pesa. Strniščno korenje je danes še vse bolj važno, kakor je bilo pred vojno, ne samo kakor krmilo, ampak tudi za človeško hrano. In bolj izdatnega pridelka si ne moremo tekom enega leta od njive misliti, kakor če spravimo najprej dobro letino ječmena, potem pa še ves pridelek korenja. Res je, da pletev korenja po strnišču da mnogo truda, toda ta trud se za naše maloposestniške razmere vrlo dobro poplača.

Vse hvale vredna in času primerna je pa tudi saditev strniščne pese po zimskem ječmenu, ker je ob dobrem gnojenju in dobrem delu mogoče od nje dobiti skoraj ravno tako bogat pridelek, kakor od spomladne pese. V kamniški okolici so se že mnogi gospodarji poprijeli tako strniščne saditve in s prav dobrim uspehom. Tudi na kmetijski šoli na Grmu so se poskusili s tako peso prav dobro obnesli. Za potrebne pesne sadike je treba seveda o pravem času poskrbeti in strnišče dobro pognojiti. Skrbni gospodarji si pomagajo pri tej saditvi tudi z gnojnico, da je več uspeha.

S setvijo zimskega ječmena, v zvezi s pridelovanjem strniščnega korenja ali strniščne pese, pa tudi v zvezi s pridelovanjem strniščne ajde, zelene turščice ali repe, nam bo zelo pomagano v teh težkih časih — bolj kakor prej, in zato je nujno svetovati, da bi sejali po možnosti nekaj več zimskega ječmena, ker bomo na ta način najlažje prišli do nekoliko večje množine potrebne domače močne krme, ki je za našo raznovrstno živinorejo čim dalje tembolj zmanjkuje.

Skrbimo ob enem tudi za dobro domače seme!

Rohrman.

Zimski ječmen — važen pridelek.

Sedaj je čas, da presodimo, koliko bomo sejali ene in druge ozimne. Pred vsem je važno, da seje mo dosti pšenice in rži, ker je teh najbolj treba za kruh. Kolikor težje pa postajajo razmere za gospo-

Še eno leto vojska.

Glavni ravnatelj hamburškega parobrodnega društva Ballin je v razgovoru z ameriškim dopisnikom Wiegandom izjavil, da bo vojska trajala še eno leto. Na to smo pripravljeni. Mogoče bomo na eni ali drugi strani prihodnje tedne čuli vpitje o velikih vojaških uspehih, ali to bo le malega pomena. Vprašanje je, kdo bo na delj vzdržal. To bo vojsko odločilo in končalo.

"Daily Telegraph" poroča iz Petrograda: Ruski vojni minister je izjavil, da bo uspehi četverosporazuma in nastop Rumunije pač povzročili hitrejši konec vojske, vendar je pa potrebna vsaj še ena zimska vojska.

Angležem prijazna "Tribuna" prinaša na celi strani pregled Franka Simona o vojski. V tem se napoveduje zmaga četverosporazuma za leto 1918. Mir, ki bi se že sedaj sklenil, bi bila nemška zmaga. Le ob Odri in ob Renu bi lahko zavezniški dosegli svoje zahteve.

Koliko vojnih napovedi je že sedaj?

Število vojnih napovedi se množi. Dosedanje vojne napovedi so sledile v sledečem redu:

28. julija	1914	Avstrija Srbiji;
1. avgusta	1914	Nemčija Rusiji;
3. "	1914	Nemčija Franciji;
3. "	1914	Belgija Nemčiji (odklonitev nemškega ultimata);
4. "	1914	Anglija Nemčiji;
6. "	1914	Avstrija Rusiji;
6. "	1914	Srbija Nemčiji;
7. "	1914	Črna gora Avstriji;
9. "	1914	Črna gora Nemčiji;
10. "	1914	Francija Avstriji;
12. "	1914	Anglija Avstriji;
23. "	1914	Japonska Nemčiji;
24. "	1914	Avstrija Japonski;
28. "	1914	Avstrija Belgiji;
2. novembra	1914	Rusija Turčiji;
3. "	1914	Črna gora Turčiji;
3. "	1914	Japonska Turčiji;
5. "	1914	Anglija Turčiji;
5. "	1914	Francija Turčiji;
7. "	1914	Belgija Turčiji;
7. "	1914	Srbija Turčiji;
23. maja	1915	Italija Avstriji;
21. avgusta	1915	Italija Turčiji;
14. oktobra	1915	Bolgarija Srbiji;
15. "	1915	Anglija Bolgariji;
16. "	1915	Francija Bolgariji;
18. "	1915	Italija Bolgariji;
22. "	1915	Rusija Bolgariji;
9. marca	1916	Nemčija Portugalski;
27. avgusta	1916	Italija Nemčiji;
27. "	1916	Rumunija Avstriji;
28. "	1916	Nemčija Rumuniji;
30. "	1916	Turčija Rumuniji;
1. septembra	1916	Bolgarija Rumuniji.

Skupno torej 34 vojnih napovedi.

Vznemirjeni Madžari.

V ogrski zbornici se se vršili dne 5. septembra burni prizori. Ko je vstopil ministrski predsednik grof Tisza, mu je zaklical poslanec Just: Odstopite! Vsa opozicija je ta klic ponavljala. Nastal je velik hrup in ropot, ki je trajal precej časa.

Prvi je govoril grof Tisza. Rumunija je začela vojsko, ne da bi stavila prej kake zahteve ali izrazila željo, da se hoče pogajati. Rumunska vlada in kralj so do zadnjega zatirali nepristranost in s tem prevarili vse naše diplomatične, vojaške in politične činitele. Ker pa je delala Rumunija vojaške priprave, smo tudi mi pričeli z njimi, toda v sredi dela je nas Rumunija napadla. Vojaške naprave za našo varnost se nadaljujejo. (Velik ropot in klici na levi: Honvéd se naj pokliče domov!) Ministrski predsednik je končal svoj govor med velikim odobravanjem desnice in hrupnim ropotom leve.

Grof Apponyi je izvajal, da je v sedanjem času dolgo molčal. Toda dogodki zadnjega časa so pokazali, da one osebe, ki so danes na krmilu, ne smejo vnaprej brez nadzorstva izvrševati svoje skoro neomejene moči. Verjame, da so bili odločilni činitelji od Rumunije prevarjeni. Toda to jih ne opravičuje, da bi ne videli vnaprej, kako se bodo stvari razvile, in da bi v varnost dežele ne ukrenili vsega, kar je potrebno. Naj se zberejo sedaj vse sile, da se izgubljena zemlja zopet pridobi. Naj se naredi konec nepotrebnim oprostitvam. Stari ljudje naj delajo doma, mladi pa na fronto. (Pritrjevanje v celi zbornici.)

Grof Andrassy izvaja, da ne smemo mirovati dokler se na Rumunijo ne mašujemo. Toda mi mo-

ramo imeti jamstvo, da bo vodstvo boljše. Noče se natančneje baviti z vodstvom zunanje politike, a sram nas mora biti, da smo se dali prevariti. Že skozi 2 leti je vsakdo pričakoval rumunski napad. Ako se je naša zunanja politika kljub temu dala prevariti, je bila pač strašno lahkomiselna.

Grof Karolyi je napadel našega bukareštanskega poslanika grofa Černina, ker se je dal prevariti. Toda napake, ki se se naredile v zunanji politiki, so v dvojni meri tudi Tiszine napake. Vedelo se je, kako se Rumunija pripravlja, vsled tega bi se ne smeli dati prevariti. Ogrske čete so se v vojski vedno pošiljale na najnevarnejše točke, sedaj jih je treba poklicati v domovino.

Poslanec Rakovsky napada ministrskega predsednika, ker se je izkazalo, da je popolnoma nepoučen. Vsaj tako dolgo bi moralo biti mogoče braniti meje, da bi 100.000 Sedmogračanov, ki so morali bežati, ne stali pred nami kot berači. V zunanji politiki so se zakrivile največje napake. Ministrski predsednik je dokazal, da je popolnoma nezmožen.

Grof Tisza še enkrat odgovarja, da odgovorni činitelji niso zaupali Rumuniji, toda trenutek, ko bo nas Rumunija napadla, je bil negotov.

Ko so govorili še nekateri poslanci, se je odredila tajna seja. Ogrska zbornica se bo še tudi naslednje dni bavila z rumunsko zadevo, kajti poslanci so položili več interpelacij, tako n. pr. poslanec Huszar: Kako bo vlada poklicala one uradnike na odgovor, ki so zamudili in zakrivil, da je prebivalstvo 14 okrajev vsled bega moralo zapustiti ne samo lastno ognjišče in rodno zemljo, ampak tudi zaloge žita, živine in vrednostne predmete.

Grška v verigah.

Četverosporazum kuje Grško v verige. Kralj Konstantin, del grških generalov in skoro večina ljudstva stoji na stališču, da mora ostati Grčija v sedanjih vojski še tudi nadalje nepristranska. Četverosporazum pa od dne do dne vedno huje pritiska na ubogo deželo in jo sili v vojsko. Kralja Konstantina hoče četverosporazum strmoglaviti s prestola in postaviti nanj mladoletnega princa Jurija. Kralj, ki je baje zopet bolan, se še dosedaj ni uklonil. Četverosporazum je stavil Grčiji sledeče zahteve: 1. da od da pošto, brzojav in železnice pod četverosporazumovo upravo; 2. da odredi mobilizacijo grške armade in postavi 200.000 mož na bojišče na stran četverosporazuma; 3. da odstrani vse častnike, ki so sovražni četverosporazumu. Dne 3. septembra se brzojavlja iz Aten, da je Grška v polnem obsegu sprejela četverosporazumove zahteve. Četverosporazum je že prevzel nadzorstvo nad pošto in brzojavom. V grško morje je pretekli teden priplulo 30 angleško-francoskih bojnih ladij, ki so baje izkrcale pred Atenami 25.000 mož. Novejše vesti pravijo, da so te čete že zasedle Atene. V Makedoniji se je pod uplivom četverosporazuma osnoval odbor za narodno obrambo Makedonije, kateri je proglasil neodvisnost grško-macedonskega ozemlja. Tudi Kreta je baje proglasila svojo neodvisnost in je imenovala Venizelosa za svojega predsednika.

Cetverosporazum zaplenil 20 avstrijskih ladij.

Dne 3. septembra je priplul oddelek četverosporazumovih vojnih ladij v grška pristanišča Pirej, Salamis in Elefzina, kjer je zaplenil 20 avstrijskih trgovskih parnikov, ki so ob izbruhu vojne zbežali v imenovana pristanišča.

Švicarje snubijo.

Četverosporazum vabi Švico na vse mogoče načine v svoj tabor. Plačani četverosporazumovi poslanci prireajo po vsej Švici shode, na katerih navdušujejo posebno italijanske in francoske Švicarje na vojsko zoper Avstrijo in Nemčijo. Zlasti številni so taki shodi v francoskem delu Švice. Četverosporazum obljublja Švici, ako stopi na njegovo stran, avstrijsko deželico Predarlško, in da bo deželo pridno zalagal z živili. Ker pa je Švica bila dosedaj pošteno nepristranska, smemo upati, da je tudi v bodoče četverosporazumove vabe ne bodo zapeljale.

Četverosporazum vabi Dansko.

Londonski list "Economist" preiskuje in opisuje ugodnosti, ki bi jih imel četverosporazum, ako bi Danska stopila v vojsko na stran četverosporazuma. To bi bila edina možnost, da se dobi ugodno podlago za nadaljne uspešne boje proti Nemčiji.

Francoska lista "Liberte" in "La Patrie" objavlja brzojavke iz Stokholma, v katerih se zatrjuje, da bodo bodoče volitve na Danskem odločile, ali se ostane Danska tudi v bodoče nepristranska ali ne.

Rumunsko bojišče.

Še tisto noč, ko nam je Rumunija napovedala vojsko, so naše čete izpraznile južno-vzhodno sedmograško mesto Braševu (ogrski Brasso, nemški Kronstadt), oddaljeno 18 km od sedmograško-rumunske meje. V ponedeljek, dne 28. avgusta, so Rumuni mesto zasedli. Braševu šteje 50.000 prebivalcev. Dne 31. avgusta so pa naši izpraznili Sibinji (ogrski Nagy-Szeben, nemški Hermannstadt), glavno mesto Sedmograške. Mesto šteje 35.000 prebivalcev in je važno križišče treh železnic. Oddaljeno je od prelaza Črna veža (Rotenturm) 30 km. Prelaz Črna veža se nahaja ob južno-sedmograško-rumunski meji, tam, kjer zapusti reka Olit (Aluta) Sedmograško. Istega dne so naše čete še tudi izpraznile severno-vzhodno od Braševa ležeče mesto Jurjevo (ogrski Seps-Szent-György), nadalje mesti Kezdi-Vasarhely in Cik-Seredo ob vzhodno-sedmograško-rumunski meji. Vsa tri mesta so zasedle rumunske čete. Dne 29. avgusta so Rumuni prekorčili Vulkanski prelaz južno-zahodno od Sibinje od sedmograško-rumunski meji in zasedli mesto Petrovo (ogrski Petroseny). Mesto je važno železniško križišče. V bližini se nahaja mnogo rudnikov. — Dne 1. septembra so udrli Rumuni ob sedmograško-rumunski meji pri Oršovi na Sedmograško. Naše čete so se umaknile na desni breg rekice Črne. Toda rumunsko prodiranje je na tem ozemlju ustavljeno in po poročilu ogrskih listov se nahaja mesto Oršova, katero so Rumuni zasedli, zopet v naših rokah. Rumuni so udrli na petih mestih čez mejo na Sedmograško. Na severu ob bukovinski meji so se ruske in rumunske čete strnile v skupno fronto.

Bolgarija napovedala Rumuniji vojsko.

Odkar je Rumunija zahrbito napadla Avstrijo, so Rumuni neprestano dražili in izzivali tudi svoje južne sosedo Bolgare. Rumunske obmejne straže so na več krajih napadle bolgarske sela ob meji in zažigale bolgarske vasi. Bolgarija tega početja ni več mogla mirno gledati in je dne 1. septembra napovedala Rumuniji vojsko. Rumunskemu poslaniku v Sofiji so se izročile potne listine in bolgarske čete ob Dobruči so dobile povelje, da vkorakajo v rumunsko ozemlje.

Bolgari prodirajo v Rumunijo.

Drugi dan po bolgarski vojni napovedi, to je dne 2. septembra, so bolgarske čete na črti med Donavo in Črnim morjem prekorčile rumunsko mejo. Rumunska obmejna bramba je bila vržena nazaj.

Dne 3. septembra so bolgarske konjeniške čete pri kraju Kočmar vrgle rumunsko pehoto v neredu nazaj ter vjele 10 častnikov in nad 700 mož.

Dne 4. septembra so bolgarske in nemške čete z naskokom zavzele prednje postojanke mostišča pri mestu Tutakan (ob Donavi, zahodno od Silistrie, 50 km jugovzhodno od Bukarešte). Bolgarske čete so ta dan zasedle mesto Dobrič (15 km od rumunske meje) in mesti Akadünlar in Kurbunar. Bolgarska konjenica je razkropila več rumunskih bataljonov. Bolgari stojijo na 120 km dolgi fronti 20—30 km v Dobruči.

O rumunskem kralju.

O predzgodovini vojne napovedi Rumunske Avstro-Ogrski poročajo bavarski listi, da je bila Rumunska vojaško že v rokah Rusije, ko je kralj podpisal vojno napoved. Kralj se je baje še v zadnjem trenutku hotel izogniti vojni. Vojni svet se je moral preložit, ker je kralj Ferdinand zbolel in tudi popoldanski kronski svet je hotel preložit, udati pa se je moral zahtevi Bratiana in ruskega poslanika, ker sta mu rekla, da je od zunanjega ministra podpisana vojna napoved Avstro-Ogrski že v rokah poslanika na Dunaju. Tudi politična voditelja Majorescu in Marghiloman sta skušala še enkrat doseči odlog. Bratianu pa je izjavil, da so Rusi že prekorčili popolnoma nezavarovano mejo in da so lahko v nekaj dneh v Bukarešti, tako da Rumunski niti ni več mogoče ostati nepristranski. Kralj Ferdinand, ki je že imenoval Bratiana "Judeža s Kristovo glavo", je bil na ta način prisiljen, napovedati Avstro-Ogrski vojno, če ni hotel, da igra Rumunska podobno vlogo, kakor Grška.

Iz Bukarešte poročajo, da je kralj izgubil ves upliv in da vlada na Rumunskem v resnici le samo kraljica z liberalnima političnima voditeljema Take Jonescom in Filipescum. Kraljica je imela brez prenehanja stike z londonskimi, pariškimi in petrogradskimi merodajnimi krogi. Bila je baje že enkrat med vojno v Petrogradu in v Parizu. V Bukarešti prirejajo sedaj sprejeme samo kraljici. O kralju ne govorijo nobeden več.

Premoženje rumunskega kralja.

Rumunski kralj bo pustil v sečanju vojski moriti svoje ljudi na tisoče in njih premoženje opustošiti in uničiti. Toda za svoje premoženje je še pravočasno dobro poskrbel. Svojega oskrbnika je poslal v Svico, da spravi njegove zaklade na varno. Toda gospod oskrbnik je imel smolo: nemška policija ga je spoznala in prišla.

Rusko-rumunski vojni načrt.

„Matin“ poroča, da sta ruski in rumunski generalni štab izdelala za vojno ta-le načrt: Ko bodo Rusi prišli skozi Dobrudžo, bodo napadli Varso iz kopnega in z morja, ter si ustvarili tam strateško oporišče za nadaljne operacije proti Bolgariji. Istočasno naj bi nastopile rumunske armade skupaj z ruskimi četami na Sedmograškem, dve nadaljni armadi pa naj bi prodrli preko bolgarske meje ter korakali proti Sofiji.

Prvi pozdrav Bukarešti.

Bukarešta je dobila v noči od 3. na 4. septembra prvi pozdrav od sovražnika. Pozdravljal so jo prišla Zeppelinova letala. Vrgla so samo na notranje mesto 2000 kg ekrazita, vsled česar je bil mestni del blizu arzenala in nekaterih municijskih skladišč popolnoma uničen. Tudi na oni del mesta, kjer se nahaja kraljeva palača, so metali bombe.

Utrjena Bukarešta.

Londonški list „Central News“ poroča iz Petrograda, da utrjuje rumunsko armado vodstvo zadnje dni z mrzlično naglico ozemlje okoli Bukarešte, ker je rumunsko glavno mesto samo 50 km oddaljeno od bolgarske meje in se je radi tega bati vpaša bolgarskih čet. Bukarešta je, kakor znano, obdana s trdnjavskim zidovjem, a rumunski generalni štab pa smatra te obrambne prostore za jako ozke in za nezadostne za obrambnega stališča. Radi tega gradijo izven teh zidov v več črtah obrambne trdnjave, v katere polagajo japonske ladijske topove.

Rusi na Rumunskem.

Ruske čete korakajo v Rumuniji v smeri na Urnovodo, Silistrio in Drudzevo. Vsa tri mesta leže ob Donavi. Rusi pričakujejo v kratkem spopada z Bolgari.

Prvi vojni vjetniki.

Prvi transport 40 rumunskih vojnih vjetnikov je došel v Budimpešto. Vjetniki so korakali s povešenimi glavami skozi množico. Vjeti so bili v Braševu. Da niso bili še dolgo v vojni, je bilo spoznati na njih uniformah, ki so bile še popolnoma nove.

General Ilescu.

Dosedanji generalni tajnik rumunskega vojnega ministrstva, general Ilescu, je bil baje imenovan za šefa rumunskega generalnega štaba. General Ilescu je komaj 45 let star, služil je pri artileriji, odkoder je prišel v generalni štab. Ob izbruhu svetovne vojne je bil imenovan za generalnega tajnika rumunskega vojnega ministra. General Ilescu je na Rumunskem zelo priljubljen ter velja za reorganizatorja rumunske vojske. Velike zasluge ima za novo oboroženje rumunske artilerije z novimi brzostrelnimi topovi.

Rusko bojišče.

Na črti od mesteca Sviniuhi (jugozahodno od Lucka) do rumunske meje so pričeli Rusi v sredini preteklega tedna ljuto napadati našo fronto. Hudi boji se bijejo dan za dnevom posebno na teh-le točkah: pri mestecu Sviniuhi, pri Zborovem (severozahodno od Tarnopola), pri Brzezanyju ob Zloti Lipi, pri Marjampolu ob Dnjestrju (severozahodno od Stanislava), ob gori Ploska v Karpatih (jugozahodno od Nadvorne), severozahodno od ogrskega mesta Körösmező (južno od prelaza Jablonica), ob reki Črni Čeremoš (jugovzhodni kot Galicije) in pri mestecu Fundul-Moldavi v jugovzhodnem kotu Bukovine. Naši so, kakor pravijo naša uradna poročila, vse ruske sumke krepko odbili. Kakor je razvidno iz ruskega bojevanja, bi Rusi pri prelazu Jablonica, oziroma, pri ogrskem mestu Körösmező radi prebili našo fronto. Na ta prostor je sovražnik zadnje dni osredotočil svoje napade. Očividno hočejo Rusi s tem razbremeniti Rumunsko in prisiliti naše armado vodstvo, da ne more poslati iz ruske fronte več pomoči armadi, ki se bori proti Rumunom.

Italijansko bojišče.

Italijani tipajo z manjšimi napadi našo fronto sedaj tu in sedaj tam. Najhujši sovražni sunki se ponavljajo zadnji čas v južnih Tirolah in sicer v gorovju na jugovzhodni strani Bojana, Laške čete so

sicer na nekaterih točkah dosegle nekaj uspehov, a kar pa na splošen položaj naše tirolske fronte ne bo imelo posebnega upliva. Manjši neuspešni laški napadi so se vršili tudi na koroški in primorski črti. Listi namigavajo, da se v ozemlju pred Gorico vrše na obeh straneh živahna premikanja, čet, iz katerih se sklepa, da se bodo na tem prostoru že v kratkem razvili živahni boji. Italija je zaplenila čez 600 nemških trgovskih in drugih parnikov, ki so bili od začetka vojske zasidrani v italijanskih pristaniščih. To je naveden čin roparske družbe. Zadnji čas je poslala Italija mnogo svojih čet v Albanijo, kjer se vršijo ob reki Bojuzi živahni boji med Avstriji in Italijani.

Pred Solunom.

Odkar je vstopila Rumunija v bojni metož in so morali Bolgari mnogo svojih čet poslati na rumunsko mejo, so se bolgarske čete v Macedoniji zakopale in močno zavarovale proti sovražniku. Od zadnjega našega poročila ni iz macedonske fronte nobenih posebnih poročil. Četverosporazum še vedno zbira več novih čet pred Solunom. Italijani so baje poslali pretekli teden 40.000, Portugalci pa 15.000 vojakov pred Solun.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se bije že od srede, dne 29. avgusta, na ozemlju rek Ancre in Somme ter desno od reke Moze strahovita bitka, ki presega glede uporabe municije, razsežnosti ozemlja in velikanskega števila vojaštva vse dosedanje boje na tem ozemlju. Angleško-francoskim četam se je posrečilo zavzeti tri vasi na tem ozemlju ter potisniti pri Forestu Nemce v drugo obrambno črto. Po poročilih angleških listov so žrtve na obeh straneh naravnost ogromne.

Naše žrtve za domovino.

Iz Podvine pri Ptujju se nam poroča: Brusovo hišo je zadela huda nesreča. Njih sin, narednik Ivan Brus, je padel na italijanskem bojišču dne 30. julija, zadet od granate v levo stran trebuha. Služil je pri oddelku strojnih pušk. Bil je fant poštenjak, fant veselja in ud Marijine družbe. — Rodbina Marinič pri Mali Nedelji je dobila iz južnega bojišča žalostno vest, da je tamkaj padel dne 17. avgusta Franc Marinič, še le komaj 21 let star. Fant je rad prebiral „Slovenskega Gospodarja“. — Na laškem bojišču je padel J. Pernovšek, doma iz Ponikve pri Celju. — Dne 6. junija je na gori Boskon na italijanskem bojišču padel Stefan Vrhovšek, doma od S. v. Eme. Stefan spava na vznožju gore Boskon v družbi mnogih slovenskih mož in mladeničev. — V začetku meseca julija 1916 je daroval svoje življenje domovini na altar komaj 21 let star, Friderik Vnuk iz Straže, župnija S. v. Rupert v Slov. gor. Bil je priden mladenič. — V vojaški bolnišnici v Klatavi na Češkem je umrl desetnik Jakob Čater iz Brega pri Polzeli. Rajni je bil že od začetka vojske na bojišču, vedno zdrav, in vesel in korajžen. Za svojo neustrašenost je dobil že tronoasto in srebrno svetinjo II. vrste. Dne 11. jul. je bil ranjen v levo ramo tako, da je dne 3. avgusta vsled zastrupljenja krvi umrl v najlepši dobi svojega življenja, star 28 let. — Na italijanskem bojišču je padel 18letni mladenič Franc Močnik iz Brengove pri S. v. Antonu v Slov. gor. Dne 27. junija mu je sovražna krogla pretrgala nit njegovega mladega življenja. Zadela ga je naravnost v glavo in v par trenutkih je izdihnil svojo blago dušo. Njegovi telesni ostanki počivajo na italijanski zemlji pri mestecu Asiago. — Na italijanskem bojišču je posestnik Jurij Vipotnik dal svoje življenje za domovino in cesarja. Celo sladokogorsko župnijo je pretresla ta novica. Bil je skrben gospodar. Na velikem posestvu zapuščal žalostno ženo in edinega sina. — Hiše v Zrečah, kamor „Slovenski Gospodar“ redno zahaja, izobubile so nadalje sledeče junake: Posestnik Kvac Franc je svoje mlado življenje daroval na hribu Kostežin; odkoder je „Slovenski Gospodar“ od tamšnjega sobojevnika priobčil izvirno poročilo o jurišu na imenovano goro. Velikoletni naročnik Vodenik Stefan, član Družbe Marijanske, je bolečinam, na bojišču zadobljenim, podlegel v bolnišnici v Belgradu. Ob Soči je sovražna krogla usmrtila Klančnikovega Blažeka, brata znanega gospoda misijonarja. — V neki bolnišnici na Češkem je umrl pretekli teden za zavratno boleznijo Franc Lešnik, sin edinec posestnika in slovenskega občinskega odbornika Ludovika Lešnika v St. Ilju v Slov. gor. Tudi oče služi pri armadi. Rajni Franček je bil priden in ubogljiv sin.

Vsem padlim hrabrim junakom-rojakom naj bo zemljica lahka!

Tedenske novice.

Vstoličenje kanonika. Dne 1. septembra, ob 8. uri zjutraj, se je v mariborski stolnici vršilo slovesno vstoličenje novoimenovanega kanonika, preč. g. Alojzija Arzenšek, dosedanjega dekana in nadžupnika v Vuzenici. Po slovesnem vходу ekscelence premlostljivega gospoda knezoškofa se je odmolilo „Pridi sv. Duh.“ Potem so se vsi dekreti, zadevajoči se najvišje imenovanje, glasno prebrali. Zda je novi kanonik javno molil predpisano veroizpoved in položil zapovedane prislege. Ravno tako je bil tudi za definitivnega profesorja imenovan vlč. g. dr. Matija Slavič službeno zaprisežen. Nato je bil novi kanonik z blagoslovljenimi znamenji lavantinskega kanonika oblečen. Sledila sta dva prisrčna govora premlostljivega g. knezoškofa na novoinštaliranca in na pričujoče duhovnike, nakar se je prebrala potrdilna listina in se je kanoniku sedež v koru nakazal. Slovesnost vstoličenja se je z zahvalno pesmijo in podelitvijo pontifikalnega blagoslova končala. Po inštalaciji je služil najmlajši stolni kanonik slovesno sveto mašo.

Visoko odlikovanje. Nj. veličanstvo naš cesar Franc Jožef je podelil vlč. g. dr. Fr. Ks. Lukmanu, bogoslovnemu profesorju in uredniku „Voditelja“ v Mariboru, zlati zaslužni križ s krono na traku hrabrostne svetinje za njegovo požrtvovalno prostovoljno delovanje v dušnem pastirstvu v treh mariborskih bolnišnicah, v učiteljsku č. šolskih sester, v deželni vinarski šoli ter v nemškem dijaškem domu.

Duhovniške vesti. Vlč. g. dr. Matija Slavič je imenovan za stalnega profesorja na mariborskem bogoslovnem učilišču. — Vlč. g. Andrej Fiser, župnik v Ribnici, je imenovan za dekanijskega upravitelja vuzeniške dekanije. — Novomarnik č. g. H. Skore je nastavljen kot kaplan v Ribnici na Pohorju. — C. g. vojni kurat Janez Golec je prestavljen iz mariborske bolnišnice v vojaški ortopedični zavod na Slatini, ker se ranjena roka ni dala.

V varstvo mladine je izdalo štajersko cesarsko namestništvo jako strog ukaz. Po tem ukazu je mladini do izpolnjenega 17. leta prepovedano javno pušiti in se po 9. uri zvečer muditi izven doma. Tudi v javnih lokalih se sme mladina muditi le do 9. ure zvečer in le v spremstvu staršev ali varuhov. V kinematografe sme mladina hoditi le če so predstave izrečno označene kot primerne za mladino in le če je predstavi pred 8. uro konec. Prepovedano je, podajati mladini tobak, igrače in nepotrebne stvari. Tudi odrasli, ki bi mladini omogočili, storiti take prestopke, zapadejo kazni. Tobak in karte, ki jih dobe policijski organi pri taki mladini, je oddati za bolne in ranjene vojake.

Celjska gimnazija. Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih gimnazijskih razredov s slovenskim in nemškim učnim jezikom v Celju se bo vršilo dne 16. septembra od 8. do 9. ure dopoldne v poslopju slovenske gimnazije, v druge razrede pa dne 18. t. m., od 8. do 10. ure dopoldne.

Vpisovanje na ženskem učiteljsku č. šolskih sester v Mariboru. Na cesarja Franca Jožefa I. jubilejnim učiteljsku č. šolskih sester v Mariboru je vpisovanje za šolsko leto 1916-1917 dne 15. septembra od 8. do 12. ure dopoldne. Sprejemni izpit za I. letnik se začne dne 15. septembra ob dveh popoldne, ponavljalni izpiti so pa dne 16. septembra, ob 8. uri zjutraj. Dne 19. septembra je slovesna šolska sveta maša.

Kazni zaradi šolskih zamud. Deželni šolski svet je izdal na vsa šolska vodstva in na vse okrajne šolske svete odlok, v katerem se določa, da šolska oblast ne sme kaznovati staršev ali postavnih varuhov šolo obiskujočih otrok zaradi šolskih zamud, če niso bili dotični starši ali varuhi poprej pravočasno opominjani, da morajo svoje otroke pošiljati redno v šolo. Nadalje se določa, da morajo biti vsi tozadevni opomini dostavljeni strankam dvakrat v mesecu in sicer 3. in 18. vsakega meseca.

Vprašanja na poizvedovalni urad Rdečega križa. Poizvedovalni urad Rdečega križa za ranjene, padle ali pogrešane na Dunaju naznanja, da pisme na vprašanja na omenjeni urad niso poštnine prosta. V zadnjem času se dogajajo slučajji, ko se poslužujejo svoji ranjenih, padlih ali pogrešanih pri pisemnih vprašanjih na omenjeni urad navednih vojnopoštinskih dopisnic, ki niso opremljene z zahtevanimi pošttnimi znamkami. Tudi ni dovoljeno se posluževati takozvanih pošttnine prostih dopisnic (4 v komad) kakor se jih rabi za dopisovanje z vojnimi vjetniki. Da se temu odpomore, se določa, da se morajo posluževati svoji ranjenih, padlih ali pogrešanih vojakov dopisnic, kakoršne se dobijo na pošttnih uradih in ki nosijo naslov: Poizvedovalni urad Rdečega križa, Dunaj. VI., Dreihufeisengasse 4.

Za Rdeč križ. Črnogorski romarji iz središče župnije so se na božji poti spomnili tudi naših junakov in so nabrali za avstrijski Rdeč križ 8 K.

Slava slovenskemu ženstvu! Vojak 87. pešp. nam pišejo: Izvedeli smo, da so slovenske mladenke in žene prav pridne. Dasiravno smo že na dveh letih od doma, vendar naša gospodarstva niso propadla, ampak se še precej dobro razvijajo. Z velikim naporom in žrtvami opravljajo vrle slovenske junakinje vsa težka dela. Drage! Ne samo mi vojaki, ampak cela slovenska in avstrijska domovina vam bo vedno hvaležna za vašo vstrajnost. Le vrlo naprej do

veselega, srečnega in skorajšnjega svidenja! V ime-
nu vojakov 87. pešpolka: poddesetnik Anton Dola-
mič, doma iz Cvena pri Ljutomeru.

Zagovor. Slovensko dekle piše: „Čez žene in
dekleta preveč tožite, da podporo razsipljemo in lepo
obleko kupujemo; saj nova obleka je vsaka lepa. To
mislim, da samo tisti govori, ki sedanjih časov sku-
šal ni. Al' tega pa noben ne ve, kako kaj z delom
danes gre?! Ko ura bije polnoči, pa žena z delom
že hiti. Ko svetlo sonce gori gre, so naše žene tru-
dne že. Če žena zmerom ne joka se, že drugi čez njo
govore. Ko bi lepo obleko me le kupovale, kako bi pa
polje obdelovale? Ali naša polja v redu so, kdo dru-
gi jih obdelal bo?“

Nevošljivost. Iz kozjanskega okraja se nam
piše: Nekoč sem slišal, da, ako bi se vžgala nevoš-
ljivost, gor bi ves svet. Nevošljivosti je dosti, po-
sebnost sedaj v vojskinem času. Gospod zavida kme-
tu in mu je nevošljiv, češ, da se mu bolje godi, ka-
kor njemu. Pomisliti pa moramo, da se mora kmet
tudi truditi skoro preko svojih moči, da preživi sebe
in svojo družino čez zimo. Velikokrat mu še toča po-
bije ter suša uniči težko pričakovane pridelke in mu
tako zadnji up splava po vodi. Pa še domači ljudje
so nevošljivi drug drugemu. Če dobi eden več za ži-
vino, kot drugi, pa že pravijo: Ta lahko plača, saj
je dobil toliko in toliko denarja. Če pride kupec k
hiši, pa se naenkrat nabere ljudi in glihajo in gli-
hajo, tako da kupec nazadnje manj obljudi, kakor bi
dal tedaj, ako bi sosedov ne bilo zraven. Moje in pa
mnjenje vseh pošteno mislečih kmetov je, da bi naj
vsak skrbel za to, da bi vladala bratovska in krš-
čanska ljubezen med nami. Delujmo na to, da izgine
grda nevošljivost iz naših vrst. Ljubimo se med se-
boj kot bratje! Mestni ljudje naj tudi gledajo na to,
da ne bo nastajal med mestom in kmečkimi občinami
večno večji prepad. Meščani naj pomislijo, da si s
samim zabavljanjem čez kmeta nihče ne bo naših
ljudi spravil od tega, da bi zabavljice vračali s pri-
jaznim nasmehom.

Važno glede cenzure poštne pošiljatev. Da se
odpošiljatelj poštne pošiljatev, to je pisem, dopis-
nic, zavojev, obvarujejo kazni in drugih posledic, ki
nastanejo, ako se ne ravna po tozadevnih predpi-
sih glede cenzure, se opozarja na sledeča važna do-
ločila, ki veljajo tudi za Slovenski Štajer: Zasebnih
poštne pisem ne zalepi, marveč jih izroči pošti ne-
zalepljena. Ime in bivališče odpošiljateljevo mora bi-
ti na vsaki poštne pošiljati zunaj natančno zapisa-
na. Isto velja glede poštne pošiljatev v inozemstvo.
Zasebnim poštne pisem ne pridevajo nobenih pis-
menih obvestil. Denarna pisma, vrednostne pošiljat-
ve itd. se morajo oddati na pošto nezaprti in brez
vsakega pismenega obvestila. Na odrezke poštne na-
kaznice in spremnic ne piše ničesar drugega, kakor
ime in bivališče odpošiljateljevo. V časopise ne pri-
devajo nobenih pismenih obvestil. Strogo je prepove-
dano izročati zasebna pisma svojcev iz zaledja voja-
kom na bojišče ali v zaledje. Tudi je strogo prepo-
vedano, se posluževati v zasebnih poštne pošiljat-
vah dogovorjenih črk, znamenj in števil.

Lahu ničesar ne verujemo. Slovenski vojak
nam pišejo: Italijan je vrgel listek v naše postojan-
ke z napisom: „Naše čete marširajo proti Trstu. Iz-
gubljeni ste! Torej udajte se! Potem gremo skupaj
na Dunaj kavo pit.“ Zakaj pa nisi prišel? Mi smo te
tukaj čakali s štirimi kotli kave, da bi jo bili poprej
spili, in bi potem lažje marširali na Dunaj. Postojan-
ke se namreč nahajajo samo 20 m druga od druge.
Srčne pozdrave pošiljamo fantje 87. pešpolka in
sicer vsem znancem in čitateljem „Slovenskega Gos-
podarja.“ Valentin Pernat iz Cirkovec; Brumec Iv.,
desetnik, Anton Goljat, oba iz Mihovec pri Ptuj; Lipej
Matija iz St. Petra pod Sv. gorami; Ropič Jo-
žef iz Turskega Vrha; Preložnik Ivan iz St. Lov-
renca na Dravskem polju; desetnik Alojz Dimec iz
Celja; Bek Franc in Jakob Nežmah od Sv. Križa
pri Slatini; Govedič Anton od Sv. Eme; vsi od 3.
stotnije 87. pešpolka.

Slovenski pionirji od 3. bataljona, 1. stotnije,
pošiljajo najsrčnejše pozdrave! Janez Šegula, Sv.
Lorenca v Slov. gor.; Janez Vogrinec, Sv. Marjeta
pri Moškanjcih; Joško Slavinec iz Kamensčaka; A.
Kajfež iz Kranjskega; Henrik Vidmar, Sv. Kungo-
ta, Podovski Vrh; Martin Vučajnik iz Brežic; Rud.
Breskvar iz Hrušovca pri Ljubljani; Janez Turbas,
Sv. Andraž v Slov. gor.; Janez Polak, Sv. Peter p.
Sv. gorami; Ferdinand Eferl od Maribora; Alojzij
Črepinko, c. kr. častniški namestnik iz Škorbe pri
Ptuj.

Pogreša se Jožef Kovačič, poddesetnik domo-
branskega pešpolka št. 26, 12. stotnije, vojna pošta
št. 48. Ako kdo kaj ve, naj naznani njegovemu oče-
tu Petru Kovačič v Radvenih št. 1, pošta Ivanjci,
Radgona.

Mrtvi se oglašajo. Iz ruskega vjetništva se je
oglasil Vinko Maček, mizarski mojster pri Sv. Petru
v Savinjski dolini, zvest naročnik „Slovenskega Gos-
podarja.“ Zadnje dopisnico je pisal dne 22. avgu-
sta 1915. Imeli so ga že vsi za mrtvega. Nepopisno
veselje je bilo za mater in vse njegove, ko je prišlo
pismo iz Ruskega, da še živi. Pismo je prišlo dne
24. avgusta 1916, torej ravno eno leto potem, ko je
izginil. Pismo je bilo pisano dne 12. junija 1916, to-
rej je romalo 2 meseca in 12 dni. Pisal je, da je še
vedno popolnoma zdrav, da dela mizarsko, da ima
dovolj hrane, da se prosto giblje, kakor doma, in
da se mu sploh dobro godi.

Kdo kaj ve? Kje je Amalija Kumar, rodona-
m iz Grgarja na Goriškem. Za časa vojske je stanova-
la v Gorici, v ulici S. Giovanni št. 27. Od časa, ko je
sovražnik zavzel Gorico, nisem več dobil od nje no-
benega glasu. Begunci iz Gorice iz imenovane ulice
se prosijo, da bi naznanili podpisane, ali jim je
kaj znano, kjer se sedaj nahaja Amalija Kumar. Če-
tovodja Karl Jäger, c. in kr. pešpolk št. 47, 2. stot-
nije, vojna pošta 73. — Kdo kaj ve za moji 2 sestri
Antonijo in Karolino Juretič? Odgovor na na-
slov: Franc Juretič, 1. nadomestna stotnija c. in kr.
saperski bataljon št. 3, 3. voj, Ptuj.

Gospodarske novice.

Nove primerne cene za živino. Namestnija je
določila, da veljajo pri kupčiji z govejo živino od 1.
septembra naprej sledeče primerne cene, in sicer pri
hlevu posestnika (za 1 kg žive teže): Klavna ži-
vina: Voli: najboljši kakovosti do 3 K 50 v, dru-
ge kakovosti do 3 K 20 v in tretje kakovosti do 2 K
90 v; bikli in telice: I. do 3 K 20 v, II. 2 K 90 v,
III. do 2 K 50 v; krave: I. 3 K 10 v, II. 2 K 60 v,
III. 2 K 10 v; teleta 2.60 K do 3 K. Za plemeno
živino: Za vožnjo izbrani voli do 3 K 50 v; mo-
čno breje krave in telice 3 K 20 do 3 K 40 v; kra-
ve na novi doji 3 K 30 v do 3 K 50 v. Mlada plem-
na živina pod 2 letoma 3 K 20 v do 3 K 50 v. Te
cene pa ne veljajo za izbrano plemeno čistokrvno ži-
vino, ki se vpisuje na vzornih gospodarstvih v po-
sebne knjige; istotako tudi niso te cene določene za
licencirane bike. (Torej se sme za te vrste živali za-
htevati višje cene.) Zvišanje cene za klavno živino je
bilo neobhodno potrebno, da se tako cena izravna v
primeri s cenami, ki so določene v drugih deželah,
in se tako naši živinorejci obvarujejo škode. Nove
je sedaj, da so tudi za plemeno živino določene „pri-
merne“ cene.

Važni gospodarski nasveti. Blagodejni dež je
v teku enega tedna dvakrat dobro namočil izžgano
zemljo. Pozno je sicer prišla nebeška rosa, a vendar
se še da mnogo, kar je suša pokvarila, popraviti. V
prvi vrsti skrbimo za svinjsko pičo. Repe bo malo,
ako se ne bomo še sedaj za njo pobrigali. Repa, ki
je kljub hudi suši vsklila, naj se skrbno po dvakrat
okopje, da se bo mogla ugodno razvijati. V soln-
nih legah bi še sedaj kazalo v dobro pognojeno ze-
mljo na redko posejati repo in jo tudi večkrat oko-
pati. Ako bo količjak ugodna jesen, se bo pozno v-
sejana repa prav odebila. Pobirajmo vsakojake ra-
stlinske odpadke za suho svinjsko krmo. Taki od-
padki so: Perje in klobuki od solčnic, trino in sa-
dno listje (od jablan in češelj), mlada, drobna ota-
va, ajdine pleva, pesino, korenjevo in repno perje.
Posebno pa skrbimo, da bomo dobro shranili vsako
trohico sadnih in grozdnih tropin. Srečno se bode
šela gospodinja, ki bo po zimi imela dovolj krmil za
svinje. Ako ima kaka gospodinja ali gospodar v tem
oziru še kake dobre nasvete, naj nam jih takoj na-
znani!

Uporaba masti. Izšla je nova ministrska na-
redba, ki določa, da se bo s 15. septembrom popiso-
valo zaloge masti in olja v gospodinjstvih, trgovinah
in pri mesarjih. Popisovalo se bo spuščeno (čisto)
mast, zasekano zabelo in jedilno olje. Pri tem popi-
sovanju bo posebno važno, da se bo omenilo, koliko
ima kdo čiste masti ter koliko zasekane zabele in to
radi tega, ker je zasekana zabela za četrtno težja,
kot čista mast in tudi toliko ne izda. Naj tudi nihče
ne pozabi pri popisovanju natančno povedati, koliko
oseb mora prehraniti. Vstetejo se naj torej tudi dni-
narji, viničarji in druge osebe, ki dobivajo pri hiši
hrano. Namestnija bo določila, koliko se sme upora-
biti masti ali olja za osebo na dan, teden in mesec.
Kdor bo imel večjo zalogo, kot je rabi za domačo rabo
(po ključu, ki ga določi namestnija), bo moral odvi-
no množino oddati oblasti. Za tiste, ki nimajo lastne
zaloge, se bodo od 15. septembra naprej upeljale kar-
te za mast in olje, katere se bodo dobivale obenem s
kartami za kruh in moko ter sladkor in kavo. —
Občinam, okrajnim zastopom in kmetijskim organiza-
cijam pa priporočamo, naj se obrnejo s prošnjami
do cesarske namestnije, da se bo pri odme-
ri masti oziralo na to, da zasekana zabela, katero
imajo po večini na kmetih, ne izda toliko kot navad-
na spuščena ali čista mast in da se bo torej najmanj
četrti kilograma več zaseke določilo za osebo kakor
masti. Nadalje tudi opozarjamo ljudi, da si sproti v
posebno knjigo zapisujejo, koliko masti, zabele ali o-
lja so prijavi pri popisovanju in koliko so tega bla-
ga sproti na novo napravili ali oddali.

Koliko zrnja si sme vsak posestnik obdržati?
Da ne bodo kmetje imeli sitnosti, se jim naznanja,
da si sme vsak kmet za vsako osebo, katero mora
prehraniti, obdržati 366 gr zrnja za vsak dan;
za mesec september, ko se opravlja še težko delo,
pa sme porabiti vsak dan 500 gr. za vse osebe,
ki spravljajo pridelke.

Prodaja fižola na drobno. Cesarska namestni-
ja je odredila, da veljajo od 10. septembra naprej za
podrobno prodajo fižola in leče na deželi sledeče naj-
višje cene: Za občine na deželi, ki ležijo ob želez-
nici ali 3 km od bližnje železniške postaje, za fižol

89 vin., za lečo K 1.21 za 1 kg. V občinah, ki so od
bližnje železniške postaje oddaljene do 10 km, se
sme cena pri 1 kg zvišati za 1 v, za kraje, ki so od-
daljeni še več kot 10 km od bližnje železniške posta-
je, pa 3 v. Politične oblasti morajo te cene v posa-
meznih občinah in krajih javno razglasiti.

Nekaj o vojnih dajatvah. Vprašajo nas: Voja-
ki so nastanili kovačnico pod plaščem kozolca I. V
spomladi, ko je bil kozolec prazen, posestnik I. ni
ugovarjal. Ko se je pa pričela žetev, potrebuje pose-
stnik sam kozolec za snopje in bi rad kovačnico od-
stranil. Vojaštvo se izgovarja, da je to najbolj ugoden
prostor za kovačnico in se brani tisto prestaviti. Po-
sestnik I. je prišel k županu za posredovanje. Župan
prosi pismeno, da naj se posestniku I. ugodni. Na to
pride k županu častnik, rekoč, da prošnji ne ustre-
že; ponudi posestniku vojake, ki bodo žito na njivi
tako zložili, da se bo sušilo. Župan pojasni častniku,
da naši kraji niso enaki ogrskim planjavam, kjer ži-
to na njivi sušijo in mlatijo. Pri nas se žito požanje,
spravi v kozolec, njiva pa takoj preorje. Žito se na
njivi ne more sušiti, ker se njiva porabi takoj že za
druge pridelke. Vojaštvo tudi na pismeno prošnjo žu-
pana ni hotelo ugoditi. Kaj naj župan v tem stori?

Odgovor: V smislu § 19 zakona o vojnih dajatvah
in opravah z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 236,
so posestniki nepremičnin dolžni prepustiti svo-
je nepremičnine vojaštvu, če jih tisto rabi za posre-
dno ali neposredno pospeševanje in zavarovanje voj-
nih operacij. Po § 30 zgoraj navedenega zakona iz-
vede vojno dajatev navadno politično oblastvo, a v
nujnih slučajih tudi lahko občina sama in le v že
skrajni sili, če bi bilo nemogoče poslužiti se sodele-
vanja političnega oblastva ali občine, zahteva lahko
vojno dajatev vojaško oblastvo samo brez sodelovan-
ja navedenih dveh oblastev. V vašem slučaju je zah-
tevalo vojaško oblastvo vojno dajatev (prepustitev ko-
zolca) samo brez sodelovanja političnega oblastva,
dasi to najbrže ni bilo nujno potrebno in bi se lah-
ko izposlovalo sodelovanje političnega oblastva ali pa
vsaj občine, ki bi v danem slučaju gotovo vpošteva-
la razmere in za kovačnico dobila drug prostor. Za
odpomoč v tej zadevi naj se županstvo pismeno obr-
ne na okrajno glavarstvo.

Uporaba piva vnovič omejena. Izšla je nare-
dba trgovinskega ministrstva, ki določa, da se sme
točiti pivo ob delavnicah po gostilnah, hotelih, kavar-
nah itd. samo med 7. in 10. uro zvečer, ob nedeljah
in praznikih pa samo od 4. do 10. zvečer. Nadalje se
določa, da sme dobiti posamezna oseba v gostilni, v
hotelu ali kavarni samo pol litra piva, pri prodaji
čez ulico pa sme dobiti odjemalec samo 1 liter pi-
va. Tozadevne prestopke kaznuje politična oblast z
denarno globo do 5000 K ali z zaporom do 6 mese-
cev. Naredba je veljavna od dne 4. septembra 1916
nadalje.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu ni bilo no-
benega popraševanja po tujem hmelju lanskega pri-
delka. Cene so padle za 10 K pri 50 kilogramih in
so se gibale med 40 do 60 K. V Savinjski dolini je
hmeljska trgatve v polnem teku. Hmelj je izborne ka-
kovosti, le malo ga je in sicer za polovico manj ka-
kor v lanskem letu. Zadnji dež je bil za naš pozni
hmelj zelo velike koristi. Tudi pozni hmelj bo letos
v Savinjski dolini izborne kakovosti. Upati je, da se
bodo za izborna blaga našle tudi primerne cene.

Hmeljsko bičevje zaseženo. Ker se je nedavno
posrečilo izumiti postopanje, vsled katerega bo omo-
gočeno izdelovati iz hmeljskega bičevja vlakno, shi-
čno kakor iz kopriv, bo izšla naredba, ki bo določa-
la, da je vse hmeljsko bičevje letošnjega pridelka za-
seženo v prid državi. Za meterski stot na zraku po-
sušenega hmeljskega bičevja bo vlada plačevala 5
K. Nabiranje in sušenje hmeljskega bičevja in ste-
blovja bo oskrbelo vojaštvo.

Zavarovanje zoper požare. Letos je že bilo na
Slovenskem Štajerju več velikih požarov. Poročila,
ki prihajajo, pravijo, da so zavarovalne svote z ozi-
rom na sedanjo draginjo zelo nizke in ponekod kar
niravnost malenkostne. Posestnik iz Bohove pri Ma-
riboru, kjer je bil pred tednom velik požar, nas prosi,
naj bi svetovali ljudem, da bi dali svoja poslopja
in premičnine višje zavarovati, kajti drugače v slu-
čaju nesreče ne bodo mogli potrebnih poslopij več
postaviti, ker bo odškodnina prenizka. Mož nam je
tudi podal račun: Moj sosed je imel zavarovano hi-
šo, ki mu je sedaj pogorela, samo za 1500 K. Hiša
je bila dolga okrog 14 m, široka pa 7 m. Škoda na
poslopiju se ceni na 4000—5000 K. Domač stavebnik,
ki si je ogledal pogorišče, je preračunal, da bi 14 m
dolga, 7 m široka in primerno visoka hiša, ako se
mora vse stavbeno gradivo kupiti, stala pri današ-
nji draginji delavcev in gradiva najmanj svojih 8000
do 10.000 K, ali pa še celo več. Iz tega računa se
vidi, da je nujno potrebno, da se ljudje opozorijo, da
si dajo svoje hiše in druga poslopja vsaj nekoliko vi-
šje zavarovati. Dolžnost oblasti pa bi bila, da bi za-
varovalnim družbam dala nalog, da se pri cenitvah
požarov ozirajo na sedanjo draginjo in določijo za
precenitve škode za svoje cenilne može višje postav-
ke, katerih se naj držijo.

Pogojno prosto razpolaganje s čreslom. Po-
veljstvo V. armade je z ozirom na določbe § 5 mi-
nistrske naredbe z dne 24. marca 1916, drž. zak. št. 79
objavilo, da c. in kr. vojno ministrstvo nima nič
proti temu, če V. armadno poveljstvo proizvajalcem
čresla na posebno prošnjo dovoli, da smejo s čreslom
poljubno razpolagati ter jih oprosti, ita jim ga ni po-

treba naznanjati centrali za kože in usnje na Dunaju. Tozadevne prošnje se pošiljajo intendanci V. armadnega poveljstva, vojna pošta št. 208.

Dobava in poraba kokoljevega semena za olje. C. kr. poljedelsko ministrstvo je vsled zaprosila vojnega ministrstva odredilo, da se mora takoj pričeti z nabiranjem kokoljevega semena za olje. Med križno-cvetkami jih je mnogo, ki nastopajo v veliki množini med žitom, n. pr. kokolj, zlasti pa ogrščica in gorščica. Ko je žito omlačeno, ga očistijo različnega plevelnega semena. Na ta način se lahko pridobi mnogo žitu kvarnega semena, ki pa vsebuje dokaj olja, oziroma oljnatih snovi. Vsak poljedelec, ki hoče kokolj prodati, naj žito nemudoma očisti in tako pridobeno seme v kilogramih naznani vojno-žitno-prometnemu zavodu, ki bo prijave sprti naznanjal c. t. kr. vojnemu ministrstvu. Le-to bo potem po kakovosti in čistosti dotičnega semena določilo nakupno ceno.

Tri dni nobenega mesa. Cesarska namestnija je določila, da se v ponedeljek, sredo in petek ne sme jesti meso niti v gostilnah niti v zasebnih gospodarstvih. Na en dan, ki se še določi, se bo smelo jesti ovčje meso.

Razne novice.

Skrit zaklad. V Šleziji (Hirschberg) je umrl pred 16 leti vrvar Thiel. Zapustil ni nič vidnega premoženja, zato je bila vsa zapuščina razprodana na dražbi. Neki stolar Glaubitz si je za male vinarje priboril na dražbi preprosto zglatnico. Ko je čez več let doslužila, jo je prepustil smetiščnici; romala je na kraj odpadkov in smeti zunaj mesta. Tu sem je hodil večkrat brskati in iskati zakladov mestni revež, ki je tuintam še našel kaj porabnega. Ko zapazi razdrapano blazino, jo razreže in glej: Poleg večje svote papirnatega denarja se prikaže hranilna knjižica in več vrednostnih papirjev, ki so pa deloma že bili zapadli. Vrednost vsega je znašala nekaj tisoč mark. Ko je najditelj hotel menjati v banki tisočak, mu niso zaupali, marveč poklicali so stražnika. Vsa stvar je prišla na dan. Zaklad bo oblast izročila dvema ubogima otrokoma, ki jih je bil Thiel zapustil.

Vojna in vreme. Na vprašanje, če ima vojna kaj upliva na vreme, je ugleden strokovnjak odgovoril sledeče: Že davno je bilo znano, da povzročajo pri velikih požarih na prerijah, v gozdih, na barjih nastali dim vedno deževje. Ko so se lani Rusi umkali iz Galicije, so vžgali nekaj petrolejskih vrelov; ta ogenj je napravil velikanski dim in prišel je dež, ki je bil ves pomešan s črnimi drobci. Mogoče je tudi, da dim pri streljanju artilerije in vsled streljanja nastalo pretresenje zraka povzroča deževje, kajti izbruhom vulkanov sledi redno strašno deževje in nastanejo tudi silni viharji. Od meseca februarja t. l. divja najhujši artilerijski boj pri Verdunu in glej — ravno v mesecih, v katerih je pri Verdunu v drugih časih trajno toplo vreme, stoji letos barometer jako nizko in je vreme zelo premenljivo in dostikrat deževno. Glavni vzrok letošnjega nenavadnega vremena je pač ta, da je letos erupcijsko delovanje solnca bilo jako majhno in postaja še le zdaj večja, a delovanje raznih artilerij je vsekako tudi uplivalo na deževje.

Dopisi.

Maribor. Na Meljskem bregu pri Peterneleu je v petek, dne 1. septembra, ob 5. uri popoldne, začelo goreti viničarsko poslopje. Na podstrešju so našli vsega sežganega moza, o katerem sumijo, da je zažgal. Ogenj se je hotel še druge, zraven stoječe hiše oprijeti. Prihital pa je Jožef Kos, ki je vdrl v hišo in rešil triletnemu otroku življenje in izročil ne-poškodovanega materi.

St. Peter pri Mariboru. V torek, dne 5. sept., je po kratki bolezni, sprevidena s sv. zakramenti, umrla vrla gospodinja, gosliničarka Jožefa Muršec, rojena Lorber, stara 60 let. Pogreb se vrši danes popoldne ob 3. uri v St. Petru. N. p. v m. l.

Jarenina. Zvonovi naše župne cerkve tehtajo 138 centov. Vojaški oblasti bomo morali dati dva zvonca, ki tehtata, 108 centov. Torej bo tudi sloviti veliki jareninski zvon šel na vojsko.

Podova pri Račju. Dne 31. avgusta, proti 4. uri popoldne, je izbruhnil v gospodarskem poslopiju dvor Marije Lah, ki ima oba sina pri vojakih, požar, ki se je v kratkem času tako naglo razširil na sosedna poslopja, da je nagloma bilo pet gospodarskih poslopij v plamenu. Gospodarska poslopja so pogorela Andreju Dolenc, Antonu Lasič, Stefanu Bauman in Juriju Pauko. Vsem posestnikom je zgorelo večinoma vse seno, vsa slama, poljedeljski stroji i. t. d. Živino so rešili, samo veliko kureline je zgorelo. Vsi prizadeti posestniki so bili zavarovani za le malenkostne svote. Razven domače požarne brambe sta se prihitali na pomoč ona iz Rač in Šikol, ki sta s priznanja vredno vnemo pomagali pri gašenju — ter zabranili, da se ogenj ni še bolj razširil. Požrtvovalnim gasilcem bodi izrečena najtoplejša zahvala. Kako je nastal ogenj, se ne more z vso gotovostjo trditi. Škoda je zelo velika.

Selnica ob Dravi. Dne 19. avgusta je po tritedenski mučni bolezni, sprevidena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala Tončka Drozg, učenka 5. razreda in že tudi članica Marijine družbe. Čeprav hč. priprostitih starišev, je imela zelo lep pogreb, ko-

jega se je udeležilo mnogo ljudstva, šolska mladina z učiteljstvom in 50 belooblečenih deklet. Po naročilu prednice se je na domu v kratkem govoru v ime Marijine družbe poslovila od nje članica Zalika Pungertl. — Dne 27. avgusta pa smo pokopali že zopet drugo članico Marijine družbe in tretjorednico Katro Kogelnik. Tudi ta, čeprav v življenju velika sirota, je imela jako lep pogreb. Skoraj vsi tretjoredniki in družabnice, belo oblečene in druge, pa še precej drugih ljudi, jo je spremlilo k zadnjemu počitku N. p. v m. l.

Sv. Andraž v Slov. gor. Igra „Marjeta, ali: Duhovi luči in teme“, katero je vprizorila dekleška Marijina družba dne 27. avgusta v korist Rdečemu križu, je dobro uspela. Vse igralko so izvrstno rešile svoje naloge. Pred predstavo so nas razveselile naše vrle domače pevke s svojim tepim in ubranim petjem. Po igri pa so zapele cesarsko pesem. Kljub temu, da so bili stroški veliki, je še vendar ostalo 35 K čistega dobička, koje svoto je poslalo vodstvo Marijine družbe na podružnico Rdečega križa v Ptuj.

Negova. Drugič je bil odlikovan desetičnik Al. Ploj od domobranskega topničarskega polka št. 22 in sicer s hrabrostno srebrno kolajno II. vrste. Prvič je bil odlikovan z bronasto kolajno za hrabrost ob Soči. Omenjeni je naš rojak. Udeležil se je tudi prodiranja ob tirolsko-laški fronti.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Ivan Mir, ki služi pri 26. domobranskem pešpolku, piše svojim staršem, kako slovesno so slovenski domobranci obhajali cesarjev rojstni dan. Na predvečer so zagrmeli vsi topovi, kar jih je bilo na fronti. Dne 18. avgusta smo pa bili bogato obdarjeni z vsakojakimi darili. Slovenske pesmi so se glasile po tirolskih gorah, kakor doma v vinorodnih Slovenskih goricah. Upamo, da bomo drugo leto obhajali cesarjev rojstni dan doma kot zmagovalci. Ivan Mir.

Kostrivnica pri Poljčanah. V prejšnjem mesecu smo spremili k zadnjemu počitku pridnega fanta Janeza Lah. Oče, ki se nahaja pri vojakih, je letos že ob tretjega otroka. Bog tolaži vse!

Brinjeva Gora. Vsled koledarske spremembe so se med obiskovalci brinjevo-gorskega svetišča pojavili dvomi glede službe božje. Tu ostane vse, kakor je bilo, N. pr.: v soboto, dne 9. septembra, ob 6. uri zvečer, v nedeljo, dne 10. septembra, pa ob 7. in ob 11. uri predpoldne.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 7. sept. Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 6. septembra.

Uradno se razglša:

Rumunsko bojišče.

Razven bojov naprej potisnjenih poizvedovalnih oddelkov nobenih posebnih dogodkov.

Rusko bojišče.

Skupina generala kavalarije nadvojvoda Karla: Na naši karpatski fronti je sovražnik včeraj svoje srčite napade ponovil. Ne glede na težko priborjene uspehe so se vsi sovražnikovi poizkusi, pridobiti na prostoru, izjalovili. Tudi v prostoru vzhodno od Haličja (severno od Stanislava) se je borilo z veliko srditostjo. Po večih brezuspešnih navalih se je končno sovražniku posrečilo, da je ta del fronte potisnil nazaj.

Skupina maršala bavarskega princa Leopolda: Vzhodno od Zlozova so se sovražni napadi, ki so se izvedli po srčiti artilerijski pripravi, deloma v lastnih zaprekah, deloma že v našem zatvornem ognju ponesrečili. Na drugih frontah razun zmerne artilerijskega in minskega ognja nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Dogodki na morju.

Dne 4. septembra zvečer je oddelk našega pomorskega zračnega brdovja vojaške naprave v Benetkah in v Gradežu uspešno obmetaval z bombami. Eno letalo se ni vrnilo.

Mornariško poveljstvo.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 6. septembra.

Francosko bojišče.

Bitka ob obeh straneh reke Somme se nadaljuje z nezmanjšano ljutostjo. V boje posega 28 angleških divizij. Severno od Somme so bili angleški napadi krvavo odbiti. Na majhnih prostorih si je sov-

ražnik priboril prostora. Clery je v njegovih rokah. Južno od reke smo v infanterijskem boju, ki je valovil semtertja, obdržali v oblasti prvo postojanko kljub ponovljenemu francoskemu navalu na fronto od Barleuxa do južno od Chilly; le tam, kjer so bili najprednejši jarki popolnoma razrušeni, so jih zapustile naše čete. Poznejši napadi so bili pod zelo težkimi izgubami brez ostanka odbiti. Meklenburško-holštejnsko-saksonski poiski so se posebno odlikovali. Do večera je bilo v dvadnevni bojih južno od Somme ujetih: 31 častnikov in 1437 mož od 10 francoskih divizij, vpljenjenih je pa bilo 23 strojnih pušk.

Rusko bojišče.

Fronta generala-feldmaršala princa Leopolda bavarskega: Ruski napadi so bili severno od železnice Zloczov—Tarnopol v našem ognju izjalovljeni.

Fronta generala kavalarije nadvojvode Karla: Med Zloto Lipo in Dnjestrom so Rusi začeli vnovič napadati. Po brezuspešnih navalih so končno vpognili nazaj sredino fronte. V Karpatih je sovražnik v boju južno-zahodno od mesta Zabiye in pri Sibotu dosegel nekaj majhnih uspehov. Na mnogih drugih mestih je včeraj napadal brez uspešno.

Balkansko bojišče.

Sedem utrdb Tutrakana, med temi tudi parniške baterije, je bilo zavzetih z naskokom. Severno od Dobriča so bile močnejše rumunsko-ruske čete od naših hrabrih bolgarskih tovarišev vržene nazaj.

Naknadna prebiranja.

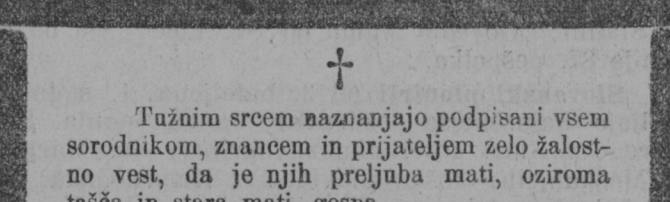
Pri poveljstvih dopolnilnih okrajev v Celju, v Gradcu in v Mariboru se bodo vršila dne 11. sept. t. l., v Celju še tudi dne 12. septembra, naknadna prebiranja tistih črnovojniških zavezancev letnikov 1897 do vstevšega letnika 1866, ki so bili na podlagi črnovojniške izkaznice O vpoklicani k naknadnemu prebiranju, a se istega iz kateregakoli vzroka do sedaj niso udeležili. Izvzeti od tega naknadnega prebiranja so tisti, katerim že na podlagi svoj čas vpoklicenega razglasa O ni bilo treba priti k naknadnemu prebiranju. Tisti črnovojniški zavezanci, ki bodo pri tem naknadnem prebiranju potrjeni v vojake, in kojih letnik je že bil vpoklican pod orožje, bodo morali tekom 48 ur v vojake.

Pritisk na Dansko.

Pariški list „Midi“ namigava, da utegne stopiti v bližnjih tednih neka nova nepristranska država na četverosporazumovo stran. Ta nepristranska država pa ni Grčija. V oči pade nujna zahteva lista „Liberte“, da naj angleško vojno brodogradnjo vdere za vsako ceno v Vzhodno morje. Kroži tudi vest, da pripravlja Anglija hud pritisk na Dansko ter da hoče izsiliti prosti prehod angleških vojnih ladij v Vzhodno morje.

300 000 Rusov proti Bolgariji.

Po pariških listih se sedaj nahaja 300.000 Rusov v rumunski Dobruči, ki korakajo proti Bolgariji. Za vrhovnega poveljnika teh čet je baje imenovan veliki knez Nikolaj Nikolajevič, kateremu sta podrejena general Ivanov in bivši bolgarski general Radko Dimitrijevič, zmagovalci bolgarske armade nad Turki v prvi balkanski vojski pri Lozengradu in kateri se sedaj nahaja kot general v ruski armadi.

†

Tužnim srcem naznanjajo podpisani vsem sorodnikom, znanec in prijateljemo zelo žalostno vest, da je njih preljuba mati, oziroma tašča in stara mati, gospa

Jožefa Muršec roj. Lorber,

posestnica,

po kratki hudi bolezni sprevidena s svetimi zakramenti, v torek, dne 5. sept. 1916, ob 1/2 12. uri ponoči v 60. letu njene starosti mirno v Gospodu zaspala.

Telesni ostanki drage rajne se bodo v četrtek dne 7. septembra ob 3. uri popoldne pri hiši smrti pri Sv. Petru št. 4 slovesno blagoslovili ter na mirodvoru pri Mariji Gorskii položili k zadnjemu počitku.

Sv. maša zadušnica za rajno se bode brala dne 9. sept. ob 8. uri zjutraj v farni cerkvi pri Sv. Petru.

Sv. Peter pri Mariboru, dne 6. septembra 1916.

Jožefa Sander. Muršec, Marija Muršec, Frančiška Muršec, hčere.

Jakob Sande, Jožef, Angela, Adolf Sande, vnuki.

c. kr. stražmojster, zet.

Loterijske številke.

Gradec, dne 30. avgusta 1916: 44 70 2 35 88
Linc, dne 2. septembra 1916: 70 16 26 37 25

Mala naznanila

Šivalni stroj in obleka za gospoda se proda. Maribor Goethestraße 2. III. nadst. vrata 15. 562

Dve mladi svinji ste na prodaj v Mariboru, Grenzgasse 14. 556

Iščem kovačnico s stanovanjem v veliki vasi ali v trgu. Naslov se izve pri g. Eli Leskošek, grad Freienberg pri Celju. 551

Kupim malo lepo posestvo v vrednosti do 6000 K v bližini ptujske okolice. Naslov v upravnistvu pod ptujska okolica. 561

Učenca iz dobre hiše, zmožen slovenskega in nemškega jezika sprejme takoj g. Jože Polanec, trgovec v Petrovčah. 563

Decimarno tehtnico staro-rabljeno, a tako, ki je še popolnoma za rabo, 150 ali 200 kg, bi rad kupil. Ponudbe z navedbo cene na upravnistvo Slov. Gosp. pod „Tehtnica št. 5“ 564

Steklenice od 11 naprej kupuje vinska trgovina Maribor, Šolska ulica 5. Čvitanič. 527

Lepo stanovanje se da v najem. Obstojee iz 3 sob, kuhinje in s gospodarskim poslopjem, v Gor. Sv. Kungoti, vpraša se v župnišču. 524

Sprejmeta se dva gimnazijca na hrano in stanovanje pri g. Vidovič, Maribor, Mozartst. 44. 531

Organist in cerkovnik se za časa vojne takoj sprejme. Pismene ponudbe na župni urad Bičeljsko.

Pridna viničarska družina s 3-4 delavskimi močmi se išče za vinarstvo v Leifersbergu pri Mariboru. Vpraša se pri g. Kančiču, trgovina z železnico, ogel Gosposke ulice in Glavnega trga. (Maribor). 528

Mišnik (hlapec) za domačo opravlja se takoj sprejme pri dobri plači in hrani. Franjo Duhek, svečar Maribor, Viktoringhofova ulica.

Dvenadstropna hiša z velikimi stanovanji v mestu, davka prosta nas leto 3216 K, se proda. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192“.

Novozidana hiša
davka prosta, na Texai, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa njiva. Cena 13.000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drago vse, kakor pri prvi. Cena 9000 K. Texno 42 pri gosp. Rannar. 173

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnicjo, v mestu, še davka prosta za stanarino se dobi na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 52.000 K. Naslov v upravnistvu pod „Davka prosta št. 191. Maribor“.

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovalec plačajo na leto 2832 kron, se proda pod lahkiimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravnistvu pod „Hiša 30.000 Maribor“.

„Solzna Avstrija.“
Kdor mi pošlje v kuvertu za 1 krono in 20 vinarjev novih neporabljenih poštinih znamk in svoj natančen, naslov, pošljam mu takoj knjigo pod naslovom: „Solzna Avstrija“ v spomin prelivanja krvi in svetovne vojne. Knjiga obsega 25 krasnih bojnih pesmi; s cesarjevo in mojo sliko. Mislim, da ne bo izostalo mnogo slovenskih hiš, katere bi si ne preskrbele tega krasnega spomina. Opomnim pa vse, naročnike, da se na brezplačna naročila ne morem osirati. Naročuje se pri izdajatelju Mat. Belec pri Sv. Bolfanku v Slov. gor. pri Ptuj, Štajersko. 451

IKAVAI

50% cenejša:

Ameriška gospodarska kava, visokoaromatična, izdatna in varčna, 5 kg za poskušnjo v vrečici, s potrebnim sladkorjem vred samo 28 K po poštnem povzetju pošilja A. Sapira, razpošiljalnica kave Galanta 496, (Ogrosko). 529

Vojaske ure napestnice

niklaste ali iz jekla K 10—, 14— in 18 K, s radium avitlobno ploščo K 14— 18— 22—, z la kolesjem K 24— 30—, s radium avitlobno ploščo K 28— 32—, 36—, s precizijem kolesjem K 50—, srebrna ura s nategljivo zapestnico K 28—, 30—, zlata ura s nategljivo zapestnico K 90—, 100— 3letno jamstvo. Zamenjava dovoljena, ali pa denar nazaj. Pošilja se proti povzetju; na bojišče proti prejšnjemu nakazilu denarja poleg 30 v za poštnino.

Prva tovarna ur
Ivan Konrad,
s. i. k. dvorni debavitelj v Brnu
300 na Češkem. 2 D

2 dijaka se vzameta na stanovanje. Lindengasse št. 11. v Mariboru. Karl Hauser, strojevodja. 581

Deklica

8 do 12 let stara, sprejme se kot tovarišica k 10 letni deklici, ki obiskuje samostansko šolo v Mariboru na stanovanje in hrano proti primernemu plačilu. Več pri gosp. Zinauer, Sv. Jakob v Slov. gor. 576

Dva viničarja se sprejmeta z 2-3 del. močmi pri posestvu Johnovi dediči, Fram. 579

Posestvo, ki meri 2 orala, blizu Celja, ali Zalec av. ravnini. Kupnina se takoj izplača. Naslov: Kadivnik, Dobrna pri Celju. 578

Sprejme se deklica, stara 2-3 leta za svojo na deželo. Naslov: Marija Simončič, Osek, Sv. Trojica v Sl. gor. 575

Izgubil se je čevljar od Kropivove gostilne do Wistalerja. Kdo ga najde, prosim naj pri Wistalerju odda. Kamnica pri Mariboru. 577

2 čevljarska pomočnika se sprejmeta pri Anton-u Ertl, Tegethofova cesta 42. Maribor. 573

Kupim posestvo z 2-3 orali zemlje; sadonosnik, vrt ob glavni cesti v okolici Maribora, pripravno za trgovino. Naslov: Pos. Zrkovec 21. Maribor. 572

Kovači in kolarski pomočniki, kakor tudi učenci dobijo dobro mesto, event. tudi hrano in stanovanje v hiši. Tovarna vagonov Rath, Gradec, Cavariergürtel.

Dobra hrana

za dva dečka ali deklet v bližini srednjih in meščanskih šol. Vpraša se: Tegethofova ulica 57 v trgovini. Maribor. 582

Dvoje vlogradnih posestev z gozdom, travnikom in ujavami poleg sadonosnika v Haložah se proda. Vpraša se pri Ljudmili Fürst, Ptuj, Kaiserfeldgasse 6. I. nadst. 585

Pritlična hiša v Rogatecu, poprej medicinska in uradna merilnica v bližini župne cerkve proda gospa Ljudmila Fürst, Ptuj, Kaiserfeldgasse 6. I. nadst. 584

Iščem dober mlin za polovico ali „trikele“ tudi v najem iz pozneje kupim, če je nekaj zevlje poleg. Ponudbe se pošljejo na M. J. Korosec, Schlossgasse 6. Ptuj. 585

Trgovskega pomočnika ev. dobro prodajalko spec. za manufakturno sprejme trgovina Alojzij Vrščič v Ljutomeru. Več slovenskega in nemške a jezika. Vstop takoj. Ponudbe z navedbo mesečnega plačila na gorjji naslov. Hrano in stanovanje prosto v hiši. 569

Vila

novozidana s 8 sobami, 4 pred. de, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več pov. upravnistvo pod „Vila 172“.

KNJIŽEVNE NOVOSTI.

Koledar za slovenske vojake za leto 1916 se je zopet še na novo tiskal in se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Stane s poštnino vred 1 K. Pridjan mu je tudi koledarček za leto 1917. Kdor še torej nima tega koledarja za leto 1916, naj si ga zdaj naroči.

Bogomila. Nove molitvene bukvice za slovenska dekleta. Spisal F. S. Šegula. Nov dekliški molitvenik se ne odlikuje samo po svoji nizki ceni, ampak zlasti tudi po svoji točnosti in porabnosti. „Nov“ se imenuje, ker reš porablja vse najnovejše določbe in odloke sv. Stolice zastran odpustkov in pobožnosti. „Zakladnica“ odpustkov od str. 44 do 70 je v podatkih popolnoma zanesljiva. Zraven navadnih molitev ima še Bogomila pobožnosti: a) na čast sv. Duhu, b) na čast Rešnjemu Telesu, c) na čast Sreču Jezusovemu, d) v čast trpljenju Kristusovemu, e) k devici Mariji, f) na smrtni postelji. II. del „Marijauska kongregacija“ obsega začetek in razvoj, pomen, ureitev, zagovor in vodstvo Marijinih družb ter popolni obrednik, ki bo zlasti voditeljem Marijinih družb dobro služil. III. del „Pesmarica“ je tudi zelo obširna. Vmes je vpletenih vse polno nauk in praktičnih nasvetov, tako da lahko rečemo: Vsaka mladenka bo vesela, če to knjigo v roke dobi! Za zdaj se dobi samo v platno vezana v zlati obrezi in stane s poštnino vred komad K 1.50. Dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

„Božja pot na Svete Gore.“ Na razna vprašanja o tej lepi in priljubljeni molitveni knjižici odgovarjamo, da se dobiva v tiskarni sv. Cirila v Mariboru po 80 vinarjev 1 komad. Ker bo tudi letos, kakor vsako leto, običajno romanje s Slovenskega Štajerskega na Sv. Gore, zlasti dne 6., 7. in 8. septembra in v naslednji osmini, bodo romarji imeli priliko si ta molitvenik, ki poleg zgodovine Sv. Gore vsebuje prav lepe molitve, kupiti na Sv. Gorah. Cena mu je 80 vin.

Ruše pri Mariboru.

V nedeljo, dne 10. septembra t. l. se vrši v Rušah veliki romarski shod in ob enem vojna pobožnost za zmago in mir.

Vspored pobožnosti: 521

V soboto, dne 9. septembra bo ob 6 uri pridiga v pozdrav romarjem, nato popevane litanije z blagoslovom, po zdravomarji pa rimska procesija z lučicami.

V nedeljo, dne 10. septembra ob 1/6. uri zjutraj prva sv. maša in nato obhajanje romarjev, ob 6. uri peta sv. maša z blagoslovom, potem zunaj cerkve slovenska pridiga, po pridigi druge sv. maše. Ob 10. uri zopet pridiga in slovesna sv. maša.

Verniki, romarji dobe ta dan v naši ruški cerkvi poseben odpustek pod navadnimi pogoji. Že v soboto in v nedeljo, se bo od ranega jutra izpovedavalo in obhajalo.

Svojo pomoč pri tej pobožnosti se nam blagohotno obljubili znani izborni govorniki iz Maribora vlč. g. dr. A. Jerovšek ravnatelj Cirileve tiskarne in vlč. g. profesor dr. A. Medved in č. g. o. frančiškan.

Na svidenje častilci Ruške Marije dne 9. septembra t. l. Ti pa o Ruška Marija, pomagaj nam in reši nas stiske!

Velečastite kn. šk. župnijske urade prosimo najljubneje, naj blagovolijo opozoriti vernike v nedeljo dne 3. in 8. septembra na ta velik romarski shod in to vojno pobožnost.

Gostilna Narodni Dom v Mariboru. Naznanjava, da sva prevzela s 1. avgustom gostilno v Narodnem Domu v Mariboru ter prosiva cenjeno občinstvo, da se blagovolji prepričati o izborni kakovosti piva in vina (slovito Sirkovo vino iz St. Jakoba) ter jedil. Tudi novopremljena staroznana „klubova soba“ je oč. gospodom na razpolago. 516

Avgust in Leopoldina Stelcer.

Za begunce z juga. Hranilnica in posojilnica v St. Ilju v Slov. gor. ima na prodaj čedno posestvo z zidano hišo ob državni cesti. Cena 11.000 K. 513

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznanih in pohvalnih pisem. F. Pruli, mestna lekarja „pri o. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala.

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sem se prepričal, da res pomagajo, vam izrekam lepo hvalo ter priporočam to zdravilo vsem svinjerejem. Prosim, pošljite mi spet svinjskih kapljic za rdečico in sicer hitro kakor molite 6 steklenic. S pozdravom Ivan Škerjanc. Sedajja vas, na 6. avgusta 1916.

Kilne pase

tudi za najhujše kilne, trebušne obveze, suspenzorije, podlage za ploske noge, brgle, umetne ude, kakor roke in noge i. t. d. ter pokončne držaje in druge različne stroje proti telesnim poškodbam po zdravniškem predpisu izdeluje izvrstno in dobro staro-znana trdka

Franz Podgoršek,
bandazist,

340 Maribor, Burggasse 7.
Pridnega učenca iz poštene hiše sprejem pod zelo ugodnimi pogoji.

Ivan Ravnikar

Na trgovina specerijskega, kolonijalne
debelo! ga blaga barv in zaloga mineralnih
voda Na drobno!

Celje-Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen, kumno, janež, pristno sird in vosek.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago **Prošnje in Potrdila** za klanje telet in mlade živine.

Gobe. Gobe.

Kupim

vsako množino **lepo posušenih gob** (globanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti **kravšje** ali prave globanje, potem **posušene turke**, brezovke, žemljariče, jelenovke, bodičarice ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (žolte) lesičke, sivke, pečenice, golobarke, storovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Štajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 370

Dva konja,

3 1/2 leta stara takoj poceni prodam. Naslov: Stefan Mastnak, sedlar v Celju. 526

Gostilna

nasproti glavnemu mariborskemu kolodvoru, enonadstropna, s sobami za tuje, velikim in senčnatim vrtom za goste, velikim dvoriščem, lepimi kletmi, v hiši je pekarija, ki se tudi lahko uporabi za mesnico, se iz zdravstvenih ozirav lastnika prav poceni proda. Vpraša se pri lastniku Jožef Kukovič, Tegetthoff-ova ulica št. 53, Maribor.

Daj nam mir, Gospod!

Nova skladba za petje v cerkvi, v šoli in doma. Besede iz „Bogoljuba“. Enoglasno s harmonijem ali orglami vglasbil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču. Cena partituri 35 h (V znamkah pri skladatelju!) 437

Izberne se je obneslo za vojake v vojak in sploh za vsakega kot najboljšje
bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prsi, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment. capsici compos.

Nadomestilo za **Sidro - Pain - Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slatnem lovu“, Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno razpošiljanje.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 % od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdržene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripišejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštne-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5 %, na vknjižbo in poročilo po 5 1/2 %, na menice po 6 %, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in posojilnicah, prošnje na sodnije za vknjižbo in izbris vknjižbe posojilnica brezplačno, stranka plača samo kake.

Važno za lastnike volne.

Glasom § 6 naredbe trgovinskega ministristva z dne 28. maja 1916, drž. z. št. 156 sem bil imenovan kot edini nakupovalec za volno za okraj Maribor in s tem naznanjam cenjenim lastnikom ovčje volne, da se volna prevzema v moji trgovini v Mariboru, Gosposka ulica št. 7.

588

K. Gränitz,
krznar.

Proda se

iz zapuščine po Josipu Koštomaj visokoprtilčna, zidana, z opeko krita hiša v Gaberju hšt. 78 pri Celju. Hiša je v dobrem stanju, ima 9 stanovanj, prodajalno, veliko dvorišče, vrt in gospodarsko poslopje ter je pripravna za vsako obrt. Sodnijsko je bila cenjena 21.529 K 20 v. Natančnejša pojasnila daje dr. Anton Božič, odvetnik v Celju, na katerega se naj naslovijo ponudbe.

580

Dam v najem

s 15. septembrom gostilno v Čretu pri Celju pod ugodnimi pogoji.

570

Ivan Ravnikar, Celje.

Sprejme se

učenec

za veletrgovino z železnino. Deček mora biti zdrav in primerno čvrst, ter dokazati primerno šolsko izkazbo. Sprejme se le sin poštenih starišev. Ponudbe na naslov Peter Majdič, Celje.

571

Opravična številka A VII 264/16/14.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ptuj, odd. VII. so po prošnji dedičev po dne 4. maja 1916 umrli Marjeti Svenšek iz Dolene na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine, katere se bodo sodno združile za izključno ceno po 2000 K dne 29. septembra 1916 dopoldne ob 10. uri pri podpisani sodnji soba št. 17. II. nadstropje in sicer: vl. št. 33 k. o. Dolena (prej Marjete Svenšek) z hišno številko 91, njive, travniki, pašniki, vinogradi (25 a) in gozdovi (4 ha 23 a) v skupni izmeri 5 ha 71 a 35 m² okoli 10 oralov.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmejo. Na posestvu zatvarovanim upnikom ostanejo njihove pravice brez ozira na prodajno ceno.

Prodajalci si pridržijo pravico, se tekom 3 dni po domiku izjaviti, ali dražbo odobrijo ali ne.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodnji sobi, soba št. 13.

C. kr. okrajna sodnja Ptaj, odd. VII.
dne 30. avgusta 1916.

517

Za organiste na deželi!

Po znižani ceni je dobiti pri podpisancu:

1. Nabožne ljudske pesmi I in II (oba zvezka namesto 2 K 70 h) samo za 1 K 60 h
2. Cerkvene pesmi za šolske maše (namesto 1 K samo — K 50 h)

Ant. Kosi, solski ravnatelj, Središče (Štaj.)

Potrjim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem prezalostno vest, da je naš ljubljeni sin in brat

Rudolf Krpač,

učitelj v Šmartnem,

v pondeljek, dne 28. avgusta ob 3 uri zjutraj po dolgotrajni bolezni, previden s svetlimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega nam rankeza se izvrši dne 30. avgusta ob 11. uri dopoldne na pokopališče v Šmartnem.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

V Šmartnem pri Slovenjemgradu, dne 30. avgusta 1916.

Mrija Krpač roj. Legat Gregor Krpač

mati.

oče.

Štefanija, Pavla, Slavka, France, Ivan, Gusti,

sestre in bratje.

586a

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so se nam izkazali ob smrti našega preblagega sina in brata

Rudolfa Krpač,

izrekamo vsem najpristranejšo zahvalo. Zahvaljujemo se v. g. prof. dr. Vreže in domačemu g. nadzupniku, kojih prvi je tako lepo vodil rajnega na kraj počitka in nas v globoko ganljivih besedah poslovlil od njega. Nadalje naj tukaj zahvalno omenimo tovarišo-nčitelje umrlega, ki so kljub težavnemu času prihiteli iz daljnih krajev, da izkažejo pokojniku zadnjo čast, lep pevski zbor pod vodstvom g. g. Ocvirka za krasne žalostinke.

Naj blagovolijo sprejeti našo iskreno zahvalo: domače in učiteljsko sosednih župnij, ki je bilo tako mnogoštevilno zastopano, uradništvo, vsi gg. občinski zastopniki, ki so toliko pripomogli k slavnostnem izidu spreveda.

Nadalje se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so spremili blagopokojnika k zadnjemu počitku, oziroma ga prej v njegovi predolgi bolezni tolažili.

586b

Globoko žalujoči ostali.

Blizajo se veliki dnevi sreč!

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih sreč:

Novih sreč Avstrij. rdečega križa 300.000 in 500.000 K
Turških sreč 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
3% zemljskih sreč iz l. 1880 90.000 in 90.000 K
3% zemljskih sreč iz l. 1889 60.000 in 100.000 K
17 žrebanj vsakega leta! Svota glavnih dobitkov l. 1917: 3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 375.
To sreče imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom! Srečkovno zastopstvo 16, Ljubljana. 490

STRD (izstrasen iz pogac)

kupi v vsaki množni medicar Frano Duhak, Maribor, Viktringhofova ulica. Plačam bolje kot vsak drugi.

VELIKA UMETNOST

v slučaju nagle smrti obuditi popolni kes.

Vsem, ki v Boga verujejo, v duhovno pomoč.

16 malih strani.

Tisk in založba tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Ta drobna knjižica prihaja pač o pravem času! Če kdaj, je potrebno v sedajnih dneh velikega umiranja, da je vsakdo temeljito podučen o slučajih nagle smrti! Najprej in najpotrebnejša molitev za umirajoče je popolni kes. Na sodnji dan še le bomo izvedeli, koliko duš se je rešilo z obujenjem popolnega kesa še v zadnjem trenutku. Učenjak Francelin, se je izrazil nekoč: „Ko bi mogel prepotovati kot pridigar dežele, o ničemer bi ne pridigoval tolikokrat, kakor o popolnem kesu.“ Glejte nauk o popolnem kesu Vam podaje ta knjižica. Dragi čitatelji! Sežite pridno po tej knjižici. Naročite si jo za sebe, pa pošljite jo tudi svojim možem in sinovom na bojišče.

Cene: 1 komad 8 h, 15 komadov s poštnino vred 1 K, 100 komadov s poštnino vred 5 K. Manj kakor 15 komadov se po pošti ne pošilja. Denar je treba poslati naprej.

Potrtili velike žalosti naznanjamo da je naš predobri sin in brat, gospod

Franc Senekovič

tit. orožniški stražmojster pri sv. Tomažu pri Ormožu, odlikovan z hrabrostno svetinjo I. razreda in z zaslužno vojno svetinjo na traku železnega križa,

dne 18. junija 1916 na laškem bojišču zadet od sovražne krogle svoje življenje žrtvoval za domovino v 37. letu svoje starosti.

Sv. maše za blagega pokojnika so se in se bodo opravile v raznih cerkvah.

Padlega junaka priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Maribor, dne 3. septembra 1916.

Jožef,

Jožefa,

posestnik v Mariboru, oče.

mati.

589

Jožef, gimnazijski sluga v Št. Vidu nad Ljubljano, brat.